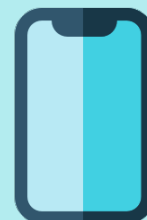

OS Online

Bliv tryk og sikker

på nettet og sociale medier

vejledning til undervisningsmaterialet Træningsbanen
for unge med kognitive funktionsnedsættelser

Sammenslutningen af
Unge Med Handicap

Sæt SoMe på skemaet

Facebook, YouTube, Instagram, Tinder, TikTok, Snapchat og andre sociale medier er en uundværlig del af hverdagen for de fleste unge. De gamer og skriver sammen. De deler foto, videoer, oplevelser, interesser og erfaringer. De udvikler og vedligeholder fællesskaber både privat, på uddannelse og job, og det hele er med til at forme deres identitet.

Så selvom mange voksne synes, at unge bruger meget tid på sociale medier, er der meget godt at hente i den digitale verden - især når man har en kognitiv funktionsnedsættelse som f.eks. autisme, ADHD, cerebrol parese (CP), hjerneskade eller udviklingshæmning. Flere giver ligefrem udtryk for, at deres vigtigste venskaber foregår online, så nettet kan være med til at bryde ensomhed og isolation.

Udsat gruppe på nettet

Unge med en kognitiv funktionsnedsættelse er dog udsatte på nettet. Det digitale sprog, funktionalitet og intuitive logik er langt fra tilgængelig for alle, og **det er svært at begå sig online, når man har vanskeligt ved at aflæse sociale koder, mærke og forstå egne følelser, grænser og behov eller sætte sig ind i andres**. Unge med kognitive funktionsnedsætter kan derfor lettere komme til f.eks. at dele eller modtage private informationer og billeder uden samtykke, misforstå betydningen af en besked, blive snydt på nettet, lade sig narre af en falsk profil eller overse konsekvenserne af at offentliggøre noget. Ifølge 'Ungar & Medier 2017' fra det svenske Statens Medieråd har næsten hver fjerde ung med en funktionsnedsættelse oplevet mobning eller ondsksfuld adfærd på nettet, hvilket kun sker for hver tiende blandt andre unge.

Løsningen er ikke, at unge med kognitive funktionsnedsættelser undgår sociale medier, for så går de glip af vigtige fællesskaber, der kan føre til inklusion og selvstændighed. De skal i stedet lære at passe på sig selv og andre og få erfaringer med nettets gode og dårlige sider. **Derfor er sociale medier og digital dannelse yderst relevant at inddrage i undervisningen på f.eks. STU og bosteder, og Træningsbanen på osonline.dk klæder dig på til opgaven.**

Indsats med tre elementer

Os Online er et digitalt læringsunivers, hvor unge med en kognitiv funktionsnedsættelse øver sig i at være sikkert og trygt på nettet og sociale medier. De lærer at forholde sig kritisk til den digitale verden, vælge medier til og fra på et reflekteret grundlag og forstå, hvordan man opfører sig socialt acceptabelt på nettet. Det digitale liv er med i lommen hele tiden, og Os Online består derfor af tre elementer, som kan bruges alle steder i unges liv for at sikre en helhedsorienteret indsats:

1. **Træningsbanen** er et interaktivt og digitalt undervisningsmateriale, hvor unge i grupper arbejder med realistiske, digitale udfordringer via cases. Vejledningen her hjælper dig som fagperson til at guide unge igennem casene, facilitere diskussioner og inddrage fakta og de unges egne digitale erfaringer og holdninger.
2. **SoMe-spillet** kan bruges af unge på egen hånd eller som afsæt for at tale om sociale medier og digital adfærd med forældre, kontaktpædagoger eller andre omsorgspersoner. Der er udviklet en dialogguide til SoMe-spillet.
3. **Chatrådgivning** hos Ungdommens Røde Kors, hvor unge anonymt kan stille spørgsmål til unge, der ved, hvordan det er at have en kognitiv funktionsnedsættelse.

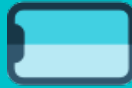
Sådan bruger du Træningsbanen

1 Sæt rammen

Vælg et tema og en eller flere cases, der er relevante for netop dine unge. Læs og prøv evt. casen på forhånd.

2 Tekniske krav

Log på osonline.dk på klassens smartboard eller projektor. Hver ung kobler sig på via en kodelinje med fire billedikoner.

3 Casenes logik

Fortæl casens handling og lad de unge stemme via deres mobil, pc eller iPad på hvordan personen i casen skal reagere.

4 Diskuter og byg bro til unges erfaringer

Snak med de unge om fordele og ulemper ved forskellige reaktioner på casens dilemma. Inddrag evt. fakta og de unges egne digitale erfaringer på nettet og sociale medier. Nogle gange påvirker deres valg casens handling, andre gange er casens handling forudbestemt.

5 Lav opsamling

Saml op på gruppens erfaringer med casen og knyt dem til temaets læringspointer eller formuler jeres egne pointer.

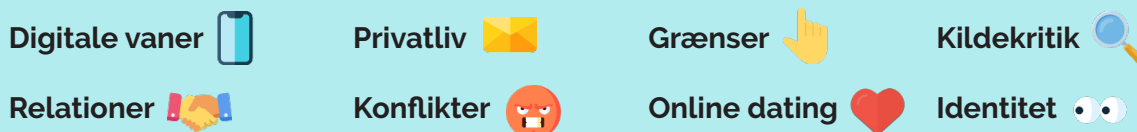
1# Du sætter rammen

Du behøver hverken være it-ekspert eller digitalt indfødt for at bruge Træningsbanen. Men du skal **turde lægge dine egne meninger til side og fordomsfrit gå på opdagelse i nettets muligheder og udfordringer sammen med de unge**. Sociale medier er nemlig en væsentlig del af alle unges liv, og mange skelner ikke mellem offline og online. Begge dele er virkelighed - akkurat som samtaler på mail, sms og i telefon er lige så virkelige for voksne som at tale sammen over en kop kaffe.

Digital dannelse opstår ikke af sig selv. Det kræver øvelse, dialog og samvær med andre at opdage, forstå og mestre både skrevne og uskrevne regler på nettet. Undervisningsmaterialet Træningsbanen bygger derfor på idéen om, at unge lærer i sociale fællesskaber ved hjælp af bl.a. dialog, refleksion og egne erfaringer og ikke blot ved at få overført ny viden. Træningsbanens cases giver unge faktuel viden om at begå sig på nettet og lægger op til, at unge sammen forholder sig til, hvordan man kan reagere på realistiske digitale dilemmaer og udfordringer - uden, at det får konsekvenser for andre.

Din primære opgave som fagperson er at stille åbne og nysgerrige spørgsmål til de unges onlineerfaringer, holdninger til sociale medier og alle de emner, det berører som f.eks. venskab, følelser, konflikthåndtering og humor. **Det kræver, at du forholder dig didaktisk til, hvad eleverne skal have ud af undervisningen.**

Træningsbanen fokuserer på otte temaer, og det kan være en god idé for overskuelighedens skyld at vælge et eller få temaer, der matcher noget, de unge er optaget af eller har aktuelle erfaringer med. Du kan evt. arbejde med Træningsbanen over længere tid og nå igennem flere temaer. Temaerne er:

Bag temaerne gemmer sig i alt 33 cases. Hver case fortæller sin egen historie, der er uafhængig af andre cases inden for samme tema. Du behøver ikke bruge alle cases i et tema, men det giver selvfølgelig en mere nuanceret forståelse af emnet. Du kan læse om indholdet af hver enkelt case på side 6 til 55 og enten selv vælge, hvilke de unge skal arbejde med, eller lade dem afgøre det. Du kan med fordel prøve casene på forhånd, så du kender handlingsforløbet og de emner, I kan eller skal diskutere.

Undervejs i casene støder du måske på begreber og sociale medier, du ikke kender. Du kan bruge ordbogen på side 56 til 59 til at blive klogere.

Vær opmærksom på, at nogle emner i casene kan være følsomme eller ligefrem voldsomme. Der er f.eks. cases om at dele billeder, videoer eller informationer uden samtykke, om brud på tillid mellem venner, om sex, mobning, trolling eller hating. Altsammen emner unge kan møde eller blive udsat for i deres digitale liv, for sociale medier er fyldt med moralske gråzoner. For nogle unge kan det være svært at tale om. Brug derfor dit kendskab til de unge til at vurdere, om det er nødvendigt at lave særlige aftaler for at skabe tryghed. Det kan f.eks. være at give mulighed for at sige stop undervejs, få en tænkepause, eller at du informerer forældre eller en kontaktperson, så unge har mulighed for at tale om oplevelser, der har berørt dem.

2# Tekniske krav

Træningsbanen er designet til at blive brugt i klasser eller grupper på en fællesskærm f.eks. via smartboard eller projektor. **Alt materiale ligger online, så du skal være koblet på nettet og logge ind med en licenskode via www.asonline.dk.**

For at gøre casene interaktive kobler de unge sig også på med en smartphone, tablet eller pc via en kodelinje. Den består af fire billedkoder og bliver præsenteret ved begyndelsen af hver case. Så kan de unge undervejs stemme på hvilken reaktion, de hver især synes, at hovedpersonen i casen skal vælge som svar på en digital udfordring.

3# Casenes logik

Alle cases i Træningsbanen indeholder et eller flere digitale dilemmaer, og handlingen er beskrevet, så du eller de unge selv kan læse den. Undervejs i casene er der indlagt stop, hvor unge skal tage stilling til, hvordan hovedpersonen skal reagere. De får præsenteret forskellige handlemuligheder og stemmer om, hvilken der skal bruges. Nogle gange skubber deres valg handlingen videre, andre gange påvirker det ikke handlingen, og valgene bruges blot som afsæt for en diskussion. Vær opmærksom på, at der altid er mulighed for at vælge om, så de unge kan undersøge, hvilke konsekvenser en anden reaktion ville have fået for casens hovedpersonen.

Alle digitale afstemninger er anonyme for at øge sandsynligheden for ærlige svar, men det kan være gavnligt for læringen, at du nogle gange spørger til, hvem der stemte hvordan og undersøger, hvilke overvejelser den enkelte gjorde sig.

4# Diskuter og byg bro

Dilemmaerne i Træningsbanens cases er fiktive men inspirerede af virkelige, digitale erfaringer fra bl.a. unge på STU'er. Den tilgang fjerner i første omgang fokus fra, hvad de unge selv gør, som kan være følsomt at gå direkte til. **Træningsbanen er en ice-breaker til samtaler om digitale udfordringer** - uden, at unge føler sig kontrollerede eller angrebet på deres egen digitale adfærd, som måske kunne skabe modstand mod at lære.

En vigtig opgave for dig som fagperson er at bygge bro til de unges egne oplevelser i den digitale verden - eller deres forestillinger om den. Måske har de ikke et fritids-job eller en kæreste, måske har de aldrig spillet det computerspil eller prøvet det sociale medie, casen nævner. Du må oversætte indholdet til noget, de unge kender, og til diskussionen om digitale dilemmaer bruger du casens indbyggede spørgsmål eller spørgsmålene her i vejledningen til hver enkelt case, på side 6 til 55. Hverken spørgsmål eller valgmuligheder i afstemningerne er dog udtømmende. Så grib diskussionen, som den udspiller sig, og suppler evt. med andet, der er relevant for netop dine unge.

Casene bygger på dilemmaer for at træne evnen til at reflektere og indleve sig i andres følelser og behov, som unge med kognitive funktionsnedsættelser ofte har svært ved. Derfor kan **Træningsbanen også bruges til at arbejde med mentalisering**. Det er et udtryk for de processer, der foregår mellem mennesker, når man f.eks. aflæser ansigtsudtryk, tonefald og tavshed eller forestiller sig, hvordan andre vil opfatte og reagere på en handling, og derudfra justerer sin adfærd for at blive accepteret af fællesskabet. På den måde hænger mentalisering sammen med at kunne regulere følelser.

På sociale medier er det ekstra svært at mentalisere. Man er ikke fysisk sammen og kan aflæse andres følelser, non-verbale kommunikation og behov. Man udtrykker sig ofte på skrift, hvor nuancer kan gå tabt, og budskaber og følelser lettere misforstås. Digital kommunikation er også typisk forskudt i tid, så noget bliver set og læst senere, end det er afsendt, og der kan vær ske noget i mellemtiden. Mentalisering er derfor et vigtigt element i at kunne begå sig i den digitale verden.

5# Saml op på nye erfaringer

Træningsbanen bygger på, at læring hverken er et endeligt resultat eller en enkeltstående begivenhed, men derimod en fortløbende proces, der kæder tidligere og nye erfaringer sammen. **En væsentlig del af din opgave som fagperson er, at samle op på de erfaringer unge gør sig i casene.**

Inden for læringsteori taler man om begrebet transfer, der indebærer, at det man lærer skal have hjælp til at blive båret fra én kontekst til en anden. Al erfaring viser, at uden støtte til transfer går meget ny læring tabt. Som afslutning på en case eller et forløb med Træningsbanen kan du og dine kolleger eller samarbejdspartnere med fordel understøtte, at de unge overfører deres viden og kunnen fra casene i Træningsbanen til deres hverdag bag skærmen - i håb om, at de i praksis ændrer adfærd og begår sig mere trygt og sikkert på nettet og sociale medier.

Her i vejledningen er der i introduktionen til hvert af Træningsbanens otte temaer nævnt en nogle læringspointer. De opsummerer, hvad unge kunne have lært af casene og er en slags gode råd til, hvad man med fordel kan tænke over, når man fremover er digital. På osonline.dk finder du plakater med alle pointer til hvert tema, og en tom skabelon, hvor I evt. kan formulere jeres egne pointer.

Alle plakater med læringspointer kan printes ud i A3-format og evt. hænges op i klassen for at synliggøre og huske det, de unge lærer.

For yderligere at hjælpe dig med at samle op på elevernes erfaringer fra Træningsbanen afsluttes hver case med tre spørgsmål: Hvad skete der i forløbet? Hvad var problemet? Og kan I genkende noget af det fra jeres eget liv? Brug spørgsmålene, hvis det er relevant - og spring dem over, hvis de unge allerede har sat ord på det.

Under beskrivelsen af hver case på side 6 til 55 får du desuden forslag til emner, du kan perspektivere til eller arbejde videre med i undervisningen senere og forslag til artikler og tekster med supplerende viden om casens emne.

Endelig er det en god idé at præsentere unge for Os Onlines chatrådgivning. Det er et samarbejde med Ungdommens Røde Kors, hvor unge anonymt kan skrive med andre unge, der ved, hvordan det er at leve med en kognitiv funktionsnedsættelse. For det er ikke alle digitale dilemmaer og udfordringer, man nødvendigvis har lyst til at tale med fagpersoner, venner eller forældre om!

Endelig ligger der på osonline.dk også et gratis SoMe-spil, som unge kan bruge på egen hånd eller sammen med en forælder eller kontaktperson. SoMe-spillet består af otte cases om de samme otte temaer som i Træningsbanen. På osonline.dk kan man også downloade en Dialogguide, der hjælper voksne med at tale med unge om livet på nettet og sociale medier.

Tema: Digitale vaner

5 cases om tilvalg og fravalg af digitale medier. Det er individuelt, hvor ofte det er givende og meningsfyldt at 'være på,' og hvornår det stresser. Temaet hjælper unge med at reflektere over deres valg, så de styres af lyst frem for gruppepres og forestillinger om, hvad andre gør eller forventer.

Læringspointer

Forskellige digitale vaner er okay

Alle har ikke samme behov på nettet. Nogle kan lide at 'være meget på,' andre foretrækker mindre. Respekter andres vaner og fortæl om dine egne.

Find en god balance

Nettet kan bruges til meget godt alene eller med andre, men tænk over hvor meget tid du bruger. Laver du sjældent andet end at spille eller tjekke sociale medier, kan du gå glip af oplevelser og fællesskaber i den fysiske verden. Omvendt risikerer du også at mangle onlinefællesskaber og oplevelser, hvis du stort set aldrig er digital. Find en god balance mellem online og offline.

Vælg til og fra med omtanke

Overvej fordele og ulemper ved et medie, før du beslutter, om det er noget for dig. Lyt til vennerne, og prøv også mediet for at få dine egne erfaringer, før du beslutter dig for at vælge mediet til eller fra.

Sjældent godt at melde sig helt ud

Det er sjældent en god idé fuldstændig at undgå nettet eller sociale medier. Du kan lære nye ting, finde venner eller holde kontakt med dem, du allerede kender.

Perspektivering

Temaet 'Digitale vaner' lægger også op til samtaler om f.eks.:

- FOMO, Fear of Missing Out
- JOMO, Joy of Missing Out
- Stress og overforbrug
- Identitet
- Konflikter
- Internettrends og virale videoer
- Tilstedeværelse, nærvær og koncentration
- Fællesskaber og social isolation
- Skærmtid og skærmmkvalitet
- Relationer og social isolation
- Digitale fællesskaber og venskaber
- Multitasking og delt opmærksomhed

Fem cases

1. Bange for at blive mobbet
2. Eva er ikke på Instagram
3. Mobilen bipper
4. Maja ser det fede i alt
5. Hvad har du lavet i weekenden?

Casen: Bange for at blive mobbet

John er i tvivl, om han skal oprette en Facebook-profil. Han vil gerne skrive med sine venner, men er også bange for at blive mobbet eller hængt ud på sin profil.

Unge stemmer om, hvad John skal gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Der er ingen risiko. John skal bare melde sig til Facebook!
- Det er smart at passe på, men John bør prøve.
- John skal holde sig væk, for Facebook er farligt.

Brug Johns dilemma til at diskutere:

- Hvad kan John gå glip af, hvis han ikke opretter en profil?
- Hvilke gode ting kan John få ud af at oprette en profil?
- Kan John gøre noget for at passe på sig selv, hvis han alligevel opretter en profil?

Du kan fortsætte diskussionen ved f.eks. at spørge:

- Har I hørt historier om unge med funktionsnedsættelser, der blev mobbet online?
- Har I selv prøvet at blive mobbet online eller hængt ud på sociale medier?

Unge stemmer nu om, hvor mange af deres jævnaldrende med funktionsnedsættelser, de tror har oplevet at blive mobbet på nettet. (23%)

Brug afstemningen til at diskutere:

- Synes I, at 23 % er mange eller få?
- Når I nu kender risikoen, er jeres råd til John så anderledes end før?
- 77 % unge oplever ikke at blive mobbet på nettet. Gør det jer mere trygge i forhold til at prøve nye digitale fællesskaber?

Fortsæt evt. diskussionen om, hvad man kan gøre, hvis man oplever at blive hængt ud eller mobbet på sociale medier. Du kan f.eks. spørge:

- Hvor kan man få hjælp?
- Hvordan kan du selv hjælpe dine venner, hvis de bliver mobbet?
- Hvad kan man gøre for at mindske risikoen for at blive hængt ud eller mobbet? (f.eks. gøre sin profil privat)

Inspiration til mere viden om emnet:

[Facebook, mfl.: Bullying Prevention Hub](#)

[DR: Først da Mats var død, forstod forældrene værdien af hans gaming](#)

[Cyberhus: Hvad er digital mobning?](#)

[Finans: Cybermobning har store konsekvenser](#)

Relaterede cases:

Eva er ikke på Instagram (temaet digital vaner)

Gjort til grin (temaet grænser)

Sebastian savner venner (temaet relationer)

Casen: Mobilen bipper

Mille, Mark og Nina snakker sammen, da Nina får en besked på mobilen. Den ligger lidt væk fra vennerne, så skal hun ignorere beskeden eller afbryde samtalen for at tjekke?

Unge stemmer om, hvad Nina skal gøre:

- Nina skal hente telefonen og vise de andre beskeden.
- Nina skal ignorere telefonen, hun er lige i gang med en samtale.
- Nina skal gå hen til telefonen og tjekke beskeden.

Vælger de unge, at Nina henter telefonen.:

- Fordelen er, at Nina inddrager Mille og Mark.
- Ulempen er, at Nina afbryder samtalen med vennerne.

Nina viser vennerne en sjov video, og de ser YouTube sammen resten af pausen.

Vælger de unge, at Nina venter med at tjekke telefonen:

- Fordelen er, at Nina ikke lader sig distrahere og kan være nærværende.
- Ulempen er, at beskeden kunne være akut, så det var problematisk, at Nina ventede med at svare.

Vennerne gør deres samtale færdig, og Nina ser beskeden senere.

Vælger de unge, at Nina tjekker telefonen:

- Fordelen er, at Nina ender med at have en god samtale på sms.
- Ulempen er, at Nina afbryder samtalen med vennerne.

Nina besvarer beskeden på sms og får ikke talt færdig med Mille og Mark i pausen.

Uanset hvilke valg de unge tager, bruges casens handling til at diskutere:

- Hvilke signaler sender det, når man tjekker sin mobil midt i en samtale?
- Kan man både fokusere på en samtale ansigt-til ansigt og en sms-samtale?
- Synes I, man bør tjekke og svare på beskeder lige med det samme? Hvorfor?

Inspiration til mere viden om emnet:

[Medical News Today: Why we should stop 'phubbing'](#)

[Jyllands-Posten: Derfor kan vi ikke lade være med at tjekke mobilen](#)

Casen: Eva er ikke på Instagram

Eva har fravalgt Instagram, fordi hun blev stresset og brugte for meget tid på det. Nu er der en ny trend, hendes venner gerne vil have hende med på. Eva er i tvivl, om hun skal genoprette profilen, men vil heller ikke føle sig udenfor.

De unge diskuterer allerførst:

- Hvad kan være godt ved at vælge sociale medier fra?
- Hvilke ulemper kan der være ved at vælge sociale medier fra?

De unge stemmer om, hvad Eva skal gøre:

- Eva skal oprette en ny profil, så hun kan deltage i trenden,
- Eva skal opgive at lave sin egen video, men kan se videoer fra venindens telefon,
- Eva skal lave en video sammen med sin veninde og dele den på venindens profil,
- Eva skal ikke gøre noget. Uden en Instagram-profil kan hun ikke være med på trenden

1 Vælger de unge, at Eva opretter en profil:

- Fordelen er, at hun kan pleje sine relationer digitalt.
- Ulempen er, at hun vælger et forum, hun allerede ved, hun ikke er glad for.

Eva føler sig efter kort tid igen sig stresset over Instagram. Brug det til at diskutere:

- Hvad kan Eva gøre for at være mindre stresset, hvis hun ikke vil slette sin profil?
- Er det okay at opfordre Eva til at oprette en profil, selvom vennerne ved, hun ikke har lyst?

2 Vælger de unge, at Eva ser video på venindens mobil:

- Fordelen er, at Eva holder sig orienteret og kan tale med om trenden.
- Ulempen er, at hun ikke får mulighed for selv at deltage.

Eva er ærgerlig over ikke at kunne lægge videoer op, men glad for at slette profilen.

Brug det til at diskutere:

- Tror I, at Eva senere vil overveje at oprette en ny profil på Instagram?
- Hvad kunne Eva ellers have gjort for at deltage i trenden?

3 Vælger de unge, at Eva skal lave en video og dele på venindens profil:

- Fordelen er, at Eva kan deltage i trenden uden at have en profil.
- Ulempen er, at Eva ikke har kontrol over videoen og følger reaktioner fra sidelinjen.

Eva og veninden får mange linkes, og Eva er glad. Brug det til at diskutere:

- Tror I, at Eva ville blive lige så glad, hvis videoen ikke fik mange likes?
- Hvad kan Eva gøre, hvis hun på et tidspunkt vil slette videoen?

4 Vælger de unge, at Eva ikke skal gøre noget.:

- Fordelen er, at Eva holder fast i sit aktive fravalg af Instagram.
- Ulempen er, at hun ikke er med i fællesskabet, der dyrker trenden.

Eva føler sig uden for fællesskabet. Brug det til at diskutere:

- Kan I forstå, at Eva valgte at holde sig væk fra Instagram og trenden?
- Tror I, at Eva stadig kan være venner med de andre, når hun ikke er på Instagram?

Inspiration til mere viden om emnet:

Center for Digital Dannelse: [Fører skærbrug til psykisk og fysisk mistrivsel?](#)
VICE: [Sådan er sociale medier hemmeligt konstrueret til at gøre dig afhængig](#)

Casen: Hvad har du lavet i weekenden?

Fire venner fortæller om deres weekend. En gamede, en anden lå på sofaen med computeren, en tredje kedede sig og scrollede igennem vennernes opslag, og den fjerde lavede både aktiviteter online og offline. Hvem havde den bedste weekend?

De unge stemmer om hvem havde den fedeste weekend - det påvirker ikke handlingen:

- Tobias, der har gamet
- Camilla, der har scrollet
- Emil, der har binget
- Christopher, der har lavet mange ting

Brug det til at diskutere:

- Hvorfor stemte I, som I gjorde?

Casen fortæller om de fire personers weekend og stiller spørgsmål til, hvad der der var godt og mindre godt ved de enkelte oplevelser. Du kan også tale med eleverne om:

- Hvordan kunne Tobias undgå at få ondt i ryggen?
- Har I selv prøvet at miste søvn, fordi I sad ved skærmen?
- Hvilke gode ting kan man få ud af at game?

- Hvorfor tror I ikke, at Camilla tog kontakt til sine venner, når hun kedede sig?
- Hvilke gode ting får man ud af at holde sig opdateret om venner på sociale medier?

- Bruger I nogensinde skærmen som overspringshandling?
- Hvad kan være godt ved at binge f.eks. en serie?
- Hvornår kan det være en god idé at tage en pause eller lave en digital detox?

- Er det altid en god idé at have travlt og nå så meget som muligt?

Casen afsluttes med gode råd til, hvad man kan gøre, hvis skærmen fylder for meget:

- Slå notifikationer fra
- Lav mobilfri aktiviteter
- Tag pauser fra skærmen med jævne mellemrum

Inspiration til mere viden om emnet:

Forskerzonen: [Drop frygten for 'farlige' computerspil: Selv bedstemor bør game](#)
[The Washington Post: How binge-watching is hazardous to your health](#)
[So.Me.Mor.Far: Skærmtid - hvordan taler man om det på en meningsfuld måde](#)

Casen: Maja ser det fede i alt

På én aften er Maja til to fester og hyggeaften med vennerne. Dagen efter er hun glad for, at hun nåede det hele, indtil hun opdager, at hun alligevel gik glip af noget.

De unge stemmer om, hvad de ville gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Jeg ville holde mig til én ting.
- Jeg ville tage til alle tingene.

Brug det til at diskutere:

- Hvad er fordele og ulemper ved at holde sig til én ting?
- Hvad er fordele og ulemper ved at tage til alle ting?

Majas humør skifter i de kommende dage, da hun opdager, at hun alligevel gik glip af noget i weekenden. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Maja så gerne ville nå med til det hele?
- Hvad tror I, at vennerne synes om, at Maja ikke blev ét sted men tog videre til noget andet, som så sjovere ud?
- Oplever I nogensinde selv, at andre har det meget sjovere end jer, når I ser på sociale medier, hvad de laver?

Inspiration til mere viden om emnet:

[Very Well: What Does FOMO Mean and How Do I Deal With it?](#)

[Folkeuniversitetet: FOMO - Fear of Missing Out \(læs om FOMO i ordbogen\)](#)

[Jyllands-Posten: Instagram er det mest skadelige sociale medie for unge](#)

Relaterede cases:

Mobilen bipper (*digital vaner*)

Hele billedet (*identitet*)

Stalking på Snapchat (*grænser*)

Tema: Privatliv

4 cases om, hvordan man håndterer sit privatliv på nettet og styrer, hvilke digitale fodspor man sætter. Temaet giver eleverne viden om samtykke, og om hvornår det er okay, uheldigt eller ligefrem ulovligt at dele billeder og videoer online.

Læringspointer

Tænk over HVAD du deler

Overvej om et opslag, foto, chat eller video på nettet kan skade dig selv eller andre. Det kan f.eks. være, fordi tonen er for hård, eller du kommer til at gøre grin med nogen.

Tænk over HVOR du deler

Overvej hvem der ser tekster, billeder og videoer, du deler på nettet. I en åben profil er det offentligt for alle, i en lukket besked, tråd eller gruppe er det kun for medlemmerne. Jo flere der kigger med, jo større er risikoen for at blive misforstået.

Spørg før du deler foto

Husk at bede om lov, inden du deler et billede af andre. Det kaldes samtykke og er et krav i loven. Du behøver ikke have tilladelse på skrift. Samtykke må gerne være mundtligt. Hvis andre fortryder, skal du fjerne billedet igen. Du skal selvfølgelig også selv sige okay, før andre deler et billede af dig - og du kan bede om at få det fjernet.

Gem det helt private

Noget er så privat, at det aldrig må eller bør deles på nettet. Det er f.eks. intime foto, CPR-numre, NemID-koder eller oplysninger om andres seksualitet og handicap.

Perspektivering

Temaet 'Privatliv' lægger også op til samtaler om f.eks:

- Konflikter
- Billeddeling, samtykke og lovgivning
- Digitale fodspor
- Indforståethed, humor og sarkasme
- Uskrevne regler mellem venner
- Privatliv og flirt
- Selvfremstilling
- Formel versus uformel kommunikation
- Modtager- og afsenderkommunikation
- Konspirationsteorier
- Flertalsmisforståelser
- Blufærdighedskrænkelser

Fire cases

1. Karen søger job
2. Ølbilledet
3. Det var bare for sjov
4. Sex for åben skærm

Casen: Karen søger job

Karen søger job i Netto, hvor hendes veninde arbejder. Chefen ser et gammelt opslag på Facebook, hvor Karen skriver, at hun er doven. Derfor får hun ikke jobbet.

De unge stemmer om, hvad de synes Karen skal gøre:

- Karen skal ikke gøre noget. Hun må skrive, hvad hun vil på sin Facebook-profil.
- Karen skal slette opslaget og søge job et andet sted.
- Karen skal ændre sine privatindstillinger og søge job et andet sted.

Vælger de unge, at Karen ikke skal gøre noget:

- Fordelen er at Karen fortsætter med at søge job.
- Ulempen er, at Karen risikerer, at kommende arbejdsgivere også ser hendes opslag.

Karen søger job i Fakta, men får ikke svar og er i tvivl om den nye chef også ser opslaget.

Vælger de unge, at Karen skal slette opslaget:

- Fordelen er at Karen undgår, at andre kan misforstå hendes opslag.
- Ulempen er, at Karen ikke ændre privatlivsindstillinger, så kommende arbejdsgivere kan stadig læse nye opslag, hun laver.

Karen tjekker nu hele sin Facebook-profil og sletter flere opslag, der kan misforstås. Så søger hun job i Fakta.

Vælger de unge, at Karen skal ændre privatindstillinger:

- Fordelen er at Karen undgår, at andre også fremover kan misforstå hendes opslag.
- Ulempen er, at hun ikke tjekker gamle opslag, som stadig kan være offentlige.

Fremover er det kun Karens venner, der kan se, hvad hun lægger på Facebook. Hun sletter det gamle opslag, og søger så job i Fakta.

Casen slutter med en opfordring til, at unge:

- kigger deres profiler igennem på Facebook og andre sociale medier
- sletter indhold, som kan misforstås, eller de ikke længere kan stå inde for
- overvejer om deres profil skal ses af alle eller kun af vennerne og tilretter deres privatindstillinger derefter.

Du kan f.eks. også diskutere med de unge:

- Hvad er fordelene ved at have en åben og offentlig profil?
- Hvad er fordelene ved at have en lukket og privat profil?
- Hvad bruger I mest Facebook til: private ting eller skole- og arbejdsting?

Inspiration til mere viden om emnet:

TV2: [Flere chefer tjekker ansøgere på Facebook](#)
 Red Barnet: [CTRL over dine digitale fodspor](#)

Relaterede cases:

Det var bare for sjov (temaet privatliv)
 Humor på YouTube (temaet grænser)
 Ny ven på Facebook (temaet relationer)

Casen: Ølbilledet

Christina og Anna tager en selfie til en fest. Christina deler den på Instagram og tagger Anna. Men Anna synes det er pinligt, at hun ser fuld ud.

De unge stemmer om, hvad Anna skal gøre:

- Anna skal rapportere billedet til Instagram, så det bliver fjernet.
- Anna skal bede Christina om selv at fjerne billedet.
- Anna skal ikke gøre noget. Hun sagde jo selv ja til at få taget et foto.

Vælger de unge, at Anna skal kontakte Instagram:

- Fordelen er, at Anna slipper af med billedet.
- Ulempen er, at Christina bliver sur på Anna og undgår hende.

Billedet bliver fjernet og Christina får besked om det. Hun bliver sur på Anna

Vælger de unge, at Anna skal bede Christina om at fjerne billedet:

- Fordelen er, at Anna slipper af med billedet.
- Ulempen er, at det er ubehageligt for Anna og bede Christina fjerne billedet.

Christina synes, det er fjollet, men sletter, og Anne er glad og lettet.

Vælger de unge, at Anna ikke skal gøre noget:

- Fordelen er, at Anna slipper for at diskutere med Christina.
- Ulempen er, at billedet stadig ligger på Instagram, og det er ubehageligt.

Anne kan ikke glemme billedet og har svært ved at nyde festen. Hun tager tidligt hjem

Snak med de unge om regler for billeddeling på nettet og diskuter evt.:

- Spørger I selv andre om lov, før I deler billeder af dem?
- Hvordan kan man på en god måde spørge om lov til at dele et billede?
- Hvilke billeder vil I helst ikke have, at andre deler af jer?

Inspiration til mere viden om emnet:

YouGlobe: Kender du lovgivningen?

Medierådet: Knap hvert 3. barn udsættes for billeddeling uden samtykke

Altinget: Menneskerettighederne skal tilpasses den digitale tidsalder

Relaterede cases:

Gjort til grin (temaet grænser)

Sex for åben skærm (temaet privatliv)

Sender du ikke et billede? (temaet online-dating)

Casen: Det var bare for sjov

Carl læser konspirationsteorier på nettet og deler en af dem på Facebook: Jøder var skyld i angrebet på World Trade Center 11. september 2001. Han tror ikke på det, men synes det er sjovt. Opslaget ender med at koste ham en studietur til USA.

De unge diskuterer allerførst:

- Hvorfor tror I at Carl laver statusopdateringen?
- Hvordan kan man se, at det er ment som en joke?
- Kunne Carl have gjort andet for at vise, at det var en joke? Hvad?

Fire år senere skal Carl på studietur til USA og bo hos en familie, der opdager hans opdatering på nettet. De synes ikke den er sjov og kræver, at Carl ikke kommer med på turen. Klassen synes, at familien overreagerer og klager til skolens rektor.

De unge stemmer om, hvorvidt Carl skal med på turen - det påvirker ikke handlingen. Snak om, hvorfor de unge enten stemmer ja eller nej.

Rektor forklarer familien i USA, at det var en dårlig joke, og at Carl er ked af det. Familien ændrer ikke mening, så Carl må blive hjemme. Casen bygger på en virkelig begivenhed. Brug det til at diskutere:

- Synes I, at Carl skulle have været med på studieturen? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad kan man gøre for at undgå at blive misforstået på nettet?
- Har I selv nogensinde set et opslag, der var svært at forstå?
- Hvad er godt at dele offentligt, og hvad egner sig bedst til en privatbesked?

Inspiration til mere viden om emnet:

[DR Viden: Sådan begrænser du dine digitale fodspor](#)

[Center for Digital Dannelse: Lav forårsrengøring i dine passwords](#)

[New York Times: YouTube Moves to Make Conspiracy Videos Harder to Find](#)

[Gymnasieklasser klager til rektor: Elev udelukket fra studietur til USA](#)

Relaterede cases:

Karen søger job (*temaet privatliv*)

Humor på YouTube (*temaet grænser*)

Gjort til grin (*temaet grænser*)

En tur i Tivoli (*temaet konflikter*)

Casen: Sex for åben skærm

Dagen efter en fest får Johanne en besked fra Ronny med et link til en video, hvor Line og Nicolaj dyrker sex til festen. Johanne er i tvivl om, hvad hun skal gøre.

De unge stemmer om, hvad Johanne skal gøre:

- Johanne skal skrive til Ronny og spørge, hvor videoen kommer fra.
- Johanne skal kontakte Line og Nicolaj og fortælle dem om videoen.
- Johanne skal dele videoen med andre.

1

Vælger de unge, at Johanne skal spørge Ronny om videoen:

- Fordelen er, at Johanne undresøger sagen, inden hun handler evt. forhastet.
- Ulempen er, at det ikke ændrer noget.

Ronny siger, at videoen er optaget i smug. De unge stemmer om, hvad Johanne skal gøre:

- Johanne skal fortælle Ronny, at det er ulovligt og skrive til Line og Nicolaj.
- Johanne skal svare "Ja, de var vilde!" og dele videoen videre.
- Johanne skal anmelde Ronny og videoen til politiet.

1A

Vælger de unge, at Johanne skal skrive til både Ronny, Line og Nicolaj:

- Fordelen er, at Johanne spiller med åbne kort og ikke selv gør noget ulovligt.
- Ulempen er, at Johanne ikke ved, om Ronny sletter videoen.

Line og Nicolaj bliver chokerede og kedede af det. Om mandagen bliver Nicolaj væk fra skole, fordi han er bange for, hvad andre siger. Line prøver at lade som ingenting men kan mærke, at alle kigger. Hun overvejer at skifte skole. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Nicolaj bliver hjemme fra skole?
- Hvorfor tror I, at Line overvejer at skifte skole?
- Hvad tror I, at de andre i skolen tænker om Line og Nicolaj?

1B

Vælger de unge, at Johanne skal skrive 'Ja, de var for vilde' og dele videoen:

- Der er ingen fordele!
- Ulempen er, at Johanne selv gør noget ulovligt.

Johanne bliver kontaktet af politiet og anmeldt for at dele en privat video uden samtykke. Hun risikerer fængselsstraf eller bøde. Hun anede ikke, at det kunne få så store konsekvenser. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Johanne har det?
- Hvad tror I, at Johanne tænkte, da hun delte videoen?
- Hvordan tror I, at Line og Nicolaj har det med, at videoen bliver delt?

1C

Vælger de unge, at Johanne skal anmelde Ronny og videoen til politiet:

- Fordelen er, at Johanne tydeligt siger fra og får hjælp til at få videoen fjernet fra nettet.
- Ulempen er, at Ronny bliver upopulær på skolen og sur på Johanne.

Ronny er sur på Johanne og bange for at risikere fængselsstraf. Snart ved alle på skolen, at Ronny optog og delte videoen, og ingen stoler på ham. Brug det til at diskutere:

- Synes I, at Johanne er en dårlig ven, fordi hun anmelder Ronny?
- Kan I forstå, at andre på skolen ikke stoler på Ronny?
- Hvordan tror I, at Ronny har det?

Sex for åben skærm - fortsat

2

Vælger de unge i den første afstemning, at Johanne skal fortælle Line og Nicolaj om videoen:

- Fordelen er, at Line og Nicolaj ved, hvad der foregår, og Johanne ikke gør noget ulovligt.
- Ulempen er, at videoen stadig findes, og er dybt grænseoverskridende for parret.

Line og Nicolaj bliver chokerede og kede af det. Om mandagen bliver Nicolaj væk fra skole, fordi han er bange for, hvad andre siger. Line prøver at lade som ingenting men kan mærke, at alle kigger. Hun overvejer at skifte skole. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Nicolaj bliver hjemme fra skole?
- Hvorfor tror I, at Line overvejer at skifte skole?
- Hvad tror I, at de andre i skolen tænker om Line og Nicolaj?

3

Vælger de unge i den første afstemning, at Johanne skal dele videoen videre:

- Der er ingen fordele!
- Ulempen er, at Johanne selv gør noget ulovligt.

Johanne bliver kontaktet af politiet og anmeldt for at dele en privat video uden samtykke. Hun risikerer fængselsstraf eller bøde. Hun anede ikke, at det kunne få så store konsekvenser. Brug det til at diskutere:

- Hvordan tror I, at Johanne har det?
- Hvad tror I, at Johanne tænkte, da hun delte videoen?
- Hvordan tror I, at Line og Nicolaj har det med, at videoen bliver delt?

Inspiration til mere viden om emnet:

Red Barnet: Hvad siger loven - hvad må man dele med andre?

YouGlobe: Kender du lovgivningen?

DR Nyheder: 14 personer sigtet for at dele Marokko-video

Red Barnet: Slet det - rådgivning og slettevejledninger

Relaterede cases:

Gjort til grin (temaet grænser)

Se min kæreste (temaet online-dating)

Flot fyr på Instagram (temaet identitet)

Tema: Grænser

4 cases om, hvordan man udtrykker sine egne grænser og mærker andres, når man ikke kan se modtagerens reaktion online. Det kan være følelsesmæssige grænser, forskellige syn på humor, satire og ironi eller grænser for, hvornår man overvåger eller blot følger interesseret med i andre.

Læringspointer

Alle har deres egne grænser

Det er okay, at dine egne grænser er anderledes end din vens, brors eller mormors. Hvis du er i tvivl om noget er sjovt eller tonen for hård, så spørg altid.

Respekter andres grænser

Tillad at andre har en anden grænse end dig - så er der plads til alle. Det betyder også, at du selv må sige fra, hvis nogen overskrider dine grænser.

Du kommunikerer altid med et menneske

Husk at der er et rigtigt menneske i den anden ende, selvom du ikke altid kan se, hvem du skriver til eller snakker med på nettet. Alle har følelser og behov - akkurat som du har. Overvej hvad du selv ville synes om, før du skriver eller deler noget.

Perspektivering

Temaet 'Grænser' lægger også op til samtaler om f.eks:

- Digital mobning og medløberkultur
- Overvågning
- Ytringsfrihed
- Situationsfornemmelse
- Behovsudskydelse og impulsstyring
- Indforståethed, humor og satire
- Formel og uformel kommunikation
- Modtager- og afsenderkommunikation
- Offentlige og lukkede profiler
- Gode intentioner og uhensigtsmæssige handlinger
- Digitale fodspor
- Konflikt håndtering

Fire cases

1. Humor på YouTube
2. Trine beder John om hjælp
3. Gjort til grin
4. Stalking på Snapchat

Casen: Humor på YouTube

Emil og Muhammed lægger videoer op på deres YouTube-kanal under overskriften 'Vi tager pis på...'. Deres seneste video får negative reaktioner, så skal de undskylde?

De unge stemmer om, hvad Emil og Muhammed skal gøre:

- Drengene skal undskylde og lade være med at lave flere grove videoer.
- Drengene skal lave en video om kommentarerne og fortælle, at folk er for følsomme.
- Drengene skal fortsætte, som om intet var sket.
- Drengene skal fremover fortælle tydeligt, at deres videoer er satire og kun for sjov.

Brug afstemningen til at diskutere:

- Er det et problem, at Emil og Muhammed lægger videoer ud offentligt på YouTube?
- Bør drengene tage hensyn til de mennesker, der bliver stødt over deres videoer?
- Hvordan kan Emil og Muhammed tydeliggøre, at deres videoer ikke er ment i alvor, men bare er for sjov?
- Er der emner man ikke kan lave sjov med? Hvilke?

Du kan f.eks. også diskutere:

- Har I selv set noget på nettet, som var grænseoverskridende? Hvad var det?
- Hvad gør I, når I ser noget, der går over grænsen? Ignorerer? Anmelder? Viser til en ven?

Inspiration til mere viden om emnet:

The Verge: YouTube just banned supremacist content and thousands of channels are about to be removed

Red Barnet: Had og kærlighed på sociale medier

Relaterede cases:

Haters (temaet konflikter)

Amalie er fan (temaet kildekritik)

Det var bare for sjov (temaet privatliv)

Casen: Trine beder John om hjælp

John får en besked fra sin ven Trine, der skriver om problemer med stress og familie-konflikter. Det er overvældende, og han ved ikke, hvordan han skal hjælpe.

De unge stemmer om, hvad John skal gøre:

- John skal ignorere Trines besked.
- John skal skrive: "Okay, det lyder hårdt."
- John skal skrive: "Op med humøret. Det skal nok gå."

Før John når at reagere, sender Trine en besked om flere problemer. John synes ikke han kan hjælpe, selvom han gerne vil være en god ven. De unge stemmer om, hvad John skal gøre:

- John skal ignorere Trines beskeder.
- John skal aftale at mødes med Trine, så de kan snakke sammen.
- John skal anbefale Trine, at hun skriver til en anden, som bedre kan hjælpe hende.

1

Vælger de unge, at John skal ignorere beskederne:

- Fordelen er, at John fjerner sig fra en situation, der gør ham utilpas.
- Ulempen er, at John ikke får sagt fra over for Trine og heller ikke støtter hende.

Trine holder op med at skrive. John er lettet og skriver selv til Trine. Hun svarer ham ikke. Han kan mærke, at de ikke længere er så gode venner. Brug det til at diskutere:

- Ville John også kunne ignorere Trine, hvis de mødtes ansigt-til-ansigt?
- Hvorfor tror I, at Trine ikke svarer tilbage, da John skriver til hende?

2

Vælger de unge, at John skal mødes med Trine senere:

- Fordelen er, at John støtter sin ven.
- Ulempen er, at John udskyder samtalen, selvom Trine har brug for hjælp nu.

Trine fortæller dagen efter mere om sine problemer og er glad for, at John lytter. Han synes, det er svært, men er glad for at være en god ven. Brug det til at diskutere:

- Kan I forstå, at det er svært at høre om Trines problemer, selvom John er en god ven?
- Hvem går du selv til, hvis du har et problem og gerne vil snakke om det?

3

Vælger de unge, at John skal anbefale Trine at skrive til en anden:

- Fordelen er, at John spiller med åbne kort og får fortalt, at han synes, det er svært.
- Ulempen er, at John risikerer at virke uinteressert i at støtte Trine.

Trine skriver til anden ven, der kommer med gode råd. Hun er lidt skuffet, men Trine og John er stadig venner. Brug det til at diskutere:

- Er det okay, at John siger fra? Eller skal man altid være der for sine venner?

Inspiration til mere viden om emnet:

The Guardian: [Don't criticise sadfishing - we all need a little help from our FB-friends](#)
 Femina: [Sådan lærer du at tage imod støtte fra dine nærmeste](#)

Casen: Gjort til grin

Adam får næsten en bold i hovedet i frikvarteret og taber sin mad på jorden. Ole filmer episoden, men Adam synes ikke, det er sjovt. Han føler sig uden for i klassen.

De unge stemmer om, hvad Adam skal gøre:

- Adam skal gå hjem.
- Adam skal lade som ingenting.

Vælger de unge, at Adam skal gå hjem:

- Fordelen er, at Adam fjerner sig fra en situation, der er ubehagelig.
- Ulemperen er, at Adam ikke får sagt fra over for drengene, der gør ham til grin.

Derhjemme opdager Adam, at en dreng fra klassen har sendt ham en video på Snapchat. Han tror, den handler om frikvarteret og er i tvivl, om han skal åbne.

De unge stemmer om, hvad Adam skal gøre:

- Adam skal se videoen.
- Adam skal ikke se videoen.

Vælger de unge, at Adam skal se videoen:

- Fordelen er, at Adam får afklaret, hvad der er på videoen.
- Ulemperen er, at Adam bliver ked af at se indholdet.

Videoen er en parodi. Ole lader som om, han er Adam, de andre drenge kaster bolde efter Ole, og nogle piger griner. Videoen slutter med klippet, hvor Adam samler sin mad op fra jorden. De unge stemmer om, hvad Adam skal gøre:

- Adam skal prøve at glemme videoen.
- Adam skal skrive til sin ven Nanna.

Vælger de unge, at Adam skal glemme videoen:

- Fordelen er, at Adam forsøger at komme videre fra den ubehagelige situation.
- Ulemperen er, at Adam ignorerer problemet uden at løse det.

Næste dag i skolen, hvisker de andre drenge om Adam. Han løber væk, og læreren får ham med tilbage i klassen for at snakke om, hvad der er sket. Brug det til at diskutere:

- Hvad tror I, der skete, da Adam forlod skolegården og gik hjem?
- Tror I, at Adam fik det bedre af at gå hjem? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er der forskel på online og offline mobning? Hvad er værst? Hvorfor?

Vælger de unge, at Adam skal skrive til Nanna:

- Fordelen er, at Adam beder en ven om hjælp.
- Der er ingen ulemper!

Nanna råder Adam til at snakke med sin lærer, der fortæller, at drengene vil sige undskyld. De snakker om episoden i skolen, og Adam er glad igen. Brug det til at diskutere:

- Hvad tror I, der skete, da Adam forlod skolegården og gik hjem?
- Tror I, at Adam fik det bedre af at gå hjem? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er der forskel på online og offline mobning? Hvad er værst? Hvorfor?

Gjort til grin - fortsat

2

Vælger de unge, at Adam skal lade som ingenting:

- Fordelen er, at Adam forsøger at lægge hændelsen bag sig.
- Ulempen er, at Adam ikke får sagt fra over for drengene, der gør ham til grin.

Adam samler sin mad op og ignorerer drengene. De kigger på ham, og han har lyst til at råbe men gør det ikke. I timen kigger to piger på deres telefoner og fniser, læreren opdager det ikke. Adam tror, at Ole har sendt dem videoen. De unge stemmer om, hvad Adam skal gøre:

- Adam skal slå Ole.
- Adam skal konfrontere Ole og de andre drenge for at få dem til at stoppe..

2A

Vælger de unge, at Adam skal slå Ole:

- Der er ingen fordel!
- Ulempen er, at Adam bliver voldelig.

Læreren skælder Adam ud og beder ham sige undskyld til Ole. Adam forlader klassen og græder. Han overvejer at skifte skole, for ingen forstår ham. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Adam reagerer, som han gør?
- Hvad fik Adam ud af at slå Ole?
- Hvad kunne han have gjort anderledes?

2B

Vælger de unge, at Adam skal konfrontere drengene:

- Fordelen er, at Adam siger fra.
- Der er ingen ulemper!

Adam beder i pausen Ole om at slette videoen. Nanna bakker Adam op, og Ole indser, at det ikke var sjovt. Nanna foreslår, at klassen og læreren snakker om, hvad der er sket. Brug det til at diskutere:

- Hvad tror I, at der sker, da Adam siger fra?
- Hvilken betydning har det, at Nanna støtter sin ven Adam?
- Hvad var der sket, hvis Nanna ikke havde været der?
- Hvem har ansvaret, når nogen bliver mobbet?
- Er der forskel på online og offline mobning? Hvad er værst? Hvorfor?

Inspiration til mere viden om emnet:

Red Barnet: [Hvad er digital mobning?](#)

TV2: [Dit barn kan også være en cybermobber: Kun én ting hjælper - og det er aldrig for sent](#)

Relaterede cases:

Bange for at blive mobbet (temaet digitale vaner)

Sebastian savner venner (temaet relationer)

Ølbilledet (temaet privatliv)

Casen: Stalking på Snapchat

Vennerne Stefan og Camilla skændes. Bagefter skriver Stefan undskyld på Snapchat, men Camilla svarer ham ikke. Stefan bliver usikker.

De unge stemmer om, hvad Stefan skal gøre:

- Stefan skal skrive 'Hold nu op med at være sur. Jeg har jo sagt undskyld!'
- Stefan skal skrive 'Vil du ikke nok svare, jeg har helt ondt i maven'
- Stefan skal vente på at Camilla svarer, og så ikke gøre mere.
- Stefan skal ringe til Camilla gennem Snapchat.

1

Vælger de unge, at Stefan skal skrive 'Hold nu op':

- Ulempen er, at Stefan kan starte et nyt skænderi, fordi Camilla ikke får lov at være sur.

Camilla svarer, at alt ikke er okay, bare fordi Stefan skriver undskyld. Han skriver, at hun ikke skal være hysterisk, og nu svarer Camilla ikke. Brug det til at diskutere:

- Hvordan kunne Stefan ellers reagere, da Camilla skrev, at hun stadig var sur?
- Hvem beslutter, om en undskyldning er god nok til at løse en konflikt?

2

Vælger de unge, at Stefan skal skrive 'Vil du ikke nok svare':

- Fordelen er, at Stefan udtrykker sine følelser og behov.
- Ulempen er, at Stefan ikke giver Camilla tid til at svare i sit eget tempo.

Camilla skriver, at hun er på café og nok skal svare senere. Stefan bliver glad for at vide, at de ikke er uvenner. Brug det til at diskutere:

- Hvor lang tid plejer du at vente på et svar, før du rykker?
- Skal man altid svare med det samme, hvis man får en besked fra en ven?

3

Vælger de unge, at Stefan skal vente på Camillas svar:

- Fordelen er, at Stefan giver Camilla plads til at være sur.
- Ulempen er, at Stefan går rundt i usikkerhed, imens han venter på svar.

Camilla ringer senere, de får talt om tingene og aftaler at mødes dagen efter. Brug det til at diskutere:

- Hvor længe må man være sur efter et skænderi?
- Stefan synes, det er svært at vente på Camillas svar. Hvad kan han gøre i ventetiden?

4

Vælger de unge, at Stefan skal ringe til Camilla via Snapchat:

- Fordelen er, at Stefan forsøger at komme i kontakt på en ny måde.
- Ulempen er, at Stefan ikke giver Camilla plads til at være sur.

Camilla er ikke klar til at tilgive. Stefan ser på 'Snapkortet', at hun er i nærheden og overvejer at gå derhen og undskylde. De unge stemmer om, hvad han skal gøre:

- Stefan skal tage hen til Camilla.
- Stefan skal vente på at hun svarer, når hun har tid.

Stalking på Snapchat - fortsat

4A

Vælger de unge, at Stefan skal tage hen til Camilla:

- Fordelen er, at Stefan forsøger at løse konflikten ansigt-til-ansigt.
- Ulempen er, at Stefan ikke lytter til Camillas ønske om at være i fred.

Stefan opsøger Camilla på en café. Hun bliver sur og beder Stefan tager hjem igen. Han er ked af det. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, Camilla bliver sur på Stefan?
- Er det okay at bruge f.eks. Snapkortet til at se, hvor ens venner er henne?
- Hvornår kan det være en god idé at sige undskyld ansigt-til-ansigt?

4B

Vælger de unge, at Stefan skal vente på, at Camilla svarer:

- Fordelen er, at Stefan giver Camilla plads til at være sur..
- Ulempen er, at Stefan går rundt i usikkerhed, imens han venter.

Stefan synes det er svært at vente, indtil Camilla ringer og de får talt om tingene og aftaler at mødes dagen efter. Brug det til at diskutere:

- Hvor længe må man være sur efter et skænderi?
- Stefan synes, det er svært at vente på Camillas svar. Hvad kan han gøre i ventetiden?

Inspiration til mere viden om emnet:

TV2 Lorry: Snapchat indbyder til stalking: 'Privatlivet er udfordret'

Red Barnet: CTRL over dine digitale spor

Relaterede cases:

En tur i Tivoli (*temaet konflikter*)

Mobilen bipper (*temaet digitale vaner*)

Tema: Kildekritik

4 cases om at forholde sig kritisk til det, man ser og læser på nettet og sociale medier. Det hjælper til at opdage falske mails, profiler og sider, til at gennemskue om afsenderen har en bestemt dagsorden, og om man kan handle sikkert eller risikerer at blive snydt.

Læringspointer

Overvej altid hvem afsenderen er

På nettet kan det være svært at gennemskue, hvem man kommunikerer med, fordi man ikke mødes fysisk. Det er altid en god idé at tænke ovet, hvem der egentlig står bag et opslag eller en nyhed, og hvad de vil med dig.

Gode tilbud er sjældent rigtig gode

På nettet er de fleste helt almindelige mennesker ligesom dig. Men ind imellem møder man nogle, der er ude på at snyde. Hvis du får et virkelig godt tilbud, så overvej om det virkelig kan passe, eller om det er for godt til at være sandt.

Del aldrig følsomme oplysninger

Kontooplysninger, NemID-koder, CPR-nummer eller lignende skal du aldrig dele med nogen - heller ikke dine venner. Oplysningerne kan misbruges, så pas godt på dem.

Perspektivering

Temaet 'Kildekritik' lægger også op til samtaler i klassen om f.eks:

- Skjult markedsføring
- Phishing
- Cybersikkerhed
- Fortrydelsesret
- Fake news og misinformation
- Kortmisbrug
- Partiskhed og manipulation
- Modtager- og afsender kommunikation
- Influencers
- Privat person versus offentlig figur
- Falske profiler og svindlere
- Digital post, NemID og digital selvbetjening

Fire cases

1. Betalte anbefalinger
2. Sikker handel på nettet
3. Amalie er fan
4. Falske mails og hjemmesider

Casen: Betalte anbefalinger

Morten overvejer at købe et nyt computerspil. Hans ven, siger det er et dårligt spil, og en gamer han følger anbefaler spillet. Morten er selv i tvivl.

De unge stemmer om, hvad Morten skal gøre:

- Morten skal købe spillet.
- Morten skal ikke købe spillet.

Brug afstemningen til at diskutere:

- Hvorfor kan det være en god idé at følge Rashids anbefaling?
(f.eks. Rashid kender Morten og ved, hvad han kan lide at spille)
- Hvorfor kan det være en god idé at følge Twitch-gamerens anbefaling?
(f.eks. gameren har mere erfaring med mange spil og er en slags ekspert)
- Hvor kan Morten ellers finde anbefalinger, som kan hjælpe ham til at beslutte sig?

Mortens ven beder om at se videoen, der anbefaler computerspillet. Den er tydeligt markeret med 'sponsoreret'. Rashid synes ikke man kan stole på den slags. De unge stemmer om, hvad Morten skal gøre:

- Køb spillet.
- Køb ikke spillet

Brug afstemningen til at diskutere:

- Ændrede dit svar sig, da du fandt ud af, at videoen var sponsoreret?
- Hvorfor kan det være svært at stole på en betalt anbefaling?
- Behøver man altid angive, om ens indhold er betalt?

Inspiration til mere viden om emnet:

Forbrugerombudsmanden: Skjult reklame på sociale medier

K-Forum: Den troværdige YouTuber

DR: Hvad i alverden er influencers?

TV2: Fire danske influenter politianmeldt for grove lovovertrædelser

Relaterede cases:

Eva er ikke på Instagram (temaet digitale vaner)

Humor på YouTube (temaet grænser)

Trine beder John om hjælp (temaet grænser)

Casen: Sikker handel på nettet

Mie vil købe et par sneakers og finder en webshop, der sælger dem billigt. Hun er i tvivl, om hun kan stole på hjemmesiden, for hun kender nogen, der er blevet snydt.

De unge overvejer, hvad man kan gøre for at undgå at blive snydt og får derefter gode råd i korte videoklip. Det første råd er:

- Tjek om der står 'https' foran en webadresse. Så er siden krypteret og sikker.

Brug informationen til at diskutere:

- Skal hjemmesider altid være krypterede for at være sikre?
(Du kan godt besøge en ukrypteret hjemmeside, men vær opmærksom, hvis du skal taste personfølsomme eller private oplysninger. I webshops kan betalingsdelen være krypteret, mens resten ikke er)

De unge stemmer om, hvad Mie skal gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Hun skal købe skoene.
- Hun skal ikke skoene.
- Ved ikke

Mie køber ikke skoene, for siden er usikker. Hun finder istedet to krypterede netbutikker og tjekker dem på Trustpilot. Det andet råd er:

- Tjek hvordan andre anmelder et firma eller webshop f.eks. på trustpilot.dk.

Brug det til at diskutere:

- Kan man altid stole på andre brugeres anmeldelser? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad skal man være kritisk overfor, når man læser andres anmeldelser?
(Du kan f.eks. være opmærksom på, hvor gammel anbefalingen er, og hvor mange eller få der har anmeldt siden, virksomheden eller produkterne)

Nu stemmer de unge om, hvad Mie skal gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Køb sko i butik 1.
- Køb sko i butik 2.

Mie er stadig i tvivl og tjekker om webshoppen er e-mærket. Det tredje råd er:

- E-mærkede netbutikker er godkendt som gode steder at handle. E-mærket er ægte, hvis du klikker på det og bliver ledt ind på e-mærkets hjemmeside.

Brug det til at diskutere:

- Er der steder man godt kan handle på nettet, selvom butikken ikke er e-mærket?
(Ja, f.eks. DBA og andre steder, hvor private sælger til hinanden. Her kan man tjekke om sælgeren er NemID-verificeret)

Inspiration til mere viden om emnet:

Forbrugerrådet Tænk: [Online shopping - undgå at blive snydt på nettet](#)

DR: [Antallet af politianmeldte webbutikker er eksploderet](#)

E-mærket og Trygfonden: [Sikker Shopping](#)

Sikker Digital: [Sikker forbruger på nettet](#)

Relaterede cases:

Falske mails og hjemmesider (temaet kildekritik)

Hele billedet (temaet identitet)

Casen: Amalie er fan

Amalie følger en ung, dansk kvinde på YouTube. I en video taler kvinden om abort. Amalie er uenig i holdningerne og i tvivl, om hun stadig skal følge YouTuberen.

De unge stemmer om, hvad Amalie skal gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Amalie skal blive ved med at følge YouTuberen. Hun plejer at have ret.
- Amalie skal blive ved med at følge YouTuberen og behøver ikke at være enig i alt.
- Amalie skal stoppe med at følge YouTuberen, for de er tydeligvis uenige.

Brug det til at diskutere:

- Hvad er fordelene ved at blive ved at følge YouTuberen? Hvad er ulemperne?
- Kan man godt være fan, selvom man ikke altid er enig?
- Skal man dele sine holdninger, hvis man er uenig? (f.eks. skrive i kommentarsporet)
- Hvad kan man gøre, hvis man er usikker på, hvad man selv synes om sagen?

Du kan evt. inddrage de unges egne erfaringer og f.eks. spørge om:

- Hvem er I fan af, som har andre andre holdninger end jer? Hvordan opdagede I det?
- Kender I nogen, der pludselig skiftede holdning pga noget, de hørte eller så på nettet?

Inspiration til mere viden om emnet:

Rigsarkivet: Kildekritiske værktøjer til undervisningen

Medium/Jelle Fastenau: Under the Influence - The Power of Social Media Influencers

POV/Anne Kirstine Cramon: Digital kildekritik - om lemminger på sociale medier

Techcrunch: Voter manipulation on social media now a global problem, report finds

Relaterede cases:

Betalte anbefalinger (temaet kildekritik)

Humor på YouTube (temaet grænser)

Haters (temaet konflikter)

Casen: Falske mails og hjemmesider

Rasmus får en mail fra SKAT om, at han skal have penge tilbage. Der står, at han bare skal trykke på et link, men Rasmus er i tvivl, om han kan stole på mailen.

De unge stemmer om, hvad Rasmus skal gøre:

- Rasmus skal trykke på linket for at få sine penge.
- Rasmus skal undersøge mailens troværdighed, før han gør noget.
- Rasmus skal slette mailen med det samme.

Vælger de unge, at Rasmus skal trykke på linket:

- Fordelen er, at han undersøger sagen nærmere.
- Ulempen er, at han risikerer at få virus eller andet malware ved at trykke på linket.

Rasmus kommer tilsyneladende ind på SKATs hjemmeside og skal indtaste sine kortoplysninger. De unge stemmer om, hvad han skal gøre:

- Rasmus skal taste sine kortoplysninger ind.
- Rasmus skal undersøge, om mailen er troværdig.
- Rasmus skal lukke siden og slette mailen.

Vælger de unge, at Rasmus taster sine kortoplysninger ind:

- Ulempen er, at Rasmus deler følsomme oplysninger på en usikker hjemmeside.

Rasmus får besked om, at pengene kommer i løbet af 14 dage, men istedet bliver der hævet på hans konto. De unge stemmer om, hvad Rasmus skal gøre:

- Ingenting, det er jo bare småbeløb
- Rasmus bør kontakte sin bank for at få hjælp.

Vælger de unge, at Rasmus ingenting skal gøre:

- Ulempen er, at Rasmus risikerer at blive franarret endnu flere penge.

Der bliver ved med at blive hævet penge, også større beløb, og banken ringer. De tror, at nogen svindler Rasmus' konto. De unge får tre gode råd, hvis de selv oplever, at deres konto bliver misbrugt:

- Hold godt øje med din konto.
- Spær dit kort hos Nets med det samme, hvis du opdager, at det bliver misbrugt.
- Kontakt straks banken, hvis du opdager noget mistænkeligt på kontoen.

Vælger de unge, at Rasmus skal kontakte banken:

- Fordelen er, at Rasmus gør noget ved den mistænkelige aktivitet på kontoen

Banken lukker kortet og Rasmus får et nyt. De unge får tre gode råd, hvis de selv oplever, at deres konto bliver misbrugt:

- Hold godt øje med din konto.
- Spær dit kort hos Nets med det samme, hvis du opdager, at det bliver misbrugt.
- Kontakt straks banken, hvis du opdager noget mistænkeligt på kontoen.

Falske mails og hjemmesider - fortsat

2

Vælger de unge, at Rasmus skal undersøge om mailen er troværdig:

- Fordelen er, at Rasmus bruger sin kritiske sans.
- Ulempen er, at Rasmus risikerer at trykke på andre farlige links på siden.

Rasmus opdager, at mailen er falsk. De unge får tre gode råd om, hvordan man tjekker en mails troværdighed:

- Offentlige institutioner som SKAT beder aldrig om personoplysninger, konto- eller kortoplysninger på mail. De plejer at sende til e-boks, ikke din private e-mail.
- Tjek sproget: stavfejl og dårlig grammatik er tegn på svindel.
- Hvis du er i tvivl, så lad være med at trykke på et link. Gå istedet til f.eks. SKAT.dk og log ind med NemID. Er beskeden ægte, findes den også her.

3

Vælger de unge, at Rasmus skal slette mailen med det samme:

- Fordelen er, at Rasmus bruger sin kritiske sans.

Mailen er falsk. De unge får tre gode råd om, hvordan man tjekker mails troværdighed:

- Offentlige institutioner som SKAT beder aldrig om personoplysninger, konto- eller kortoplysninger på mail. De plejer at sende til e-boks, ikke din private e-mail.
- Tjek sproget: stavfejl og dårlig grammatik er tegn på svindel
- Hvis du er i tvivl, så lad være med at trykke på et link. Gå istedet til f.eks. SKAT.dk og log ind med NemID. Er beskeden ægte, findes den også her.

Inspiration til mere viden om emnet:

Konkurrence- og Forbrugerrådet: Phishing og falske beskeder

SKAT: Sådan spotter du falske mails og sms'er

DR: Sådan undgår du at blive udsat for svindel på nettet

Dankort: Status over misbrug med Dankort

Tema: Relationer

4 cases om nettets muligheder for at holde kontakt med vennerne, og at man også kan føle sig uden for i den digitale verden. Temaet sætter fokus på, hvor vigtigt det er selv at tage initiativ, ikke holde andre ude og passe på med at optrappe konflikter.

Læringspointer

Plejlenskaber på nettet

Det er nemt at holde kontakt med venner på nettet - også dem, du ikke ser hver dag. Husk at du selv har et ansvar for at holde venskaber ved lige f.eks. ved at støtte dine venner eller skrive til dem ind imellem.

Inviter gerne dig selv med i fællesskaber

Spørg om du må være med i et online-fællesskab f.eks. en gruppe på Snapchat eller en tråd på Messenger. Så viser du andre, at det betyder noget for dig. Men husk at andre også har lov til at sige nej til dig i gruppen.

Tænk over hvad du skriver

På nettet skriver man typisk sammen, og så er det nemmere at misforstå hinanden. Man kan ikke se eller høre, om andre f.eks. griner eller er kedede af det. Spørg hvis du er i tvivl om andres humør eller reaktioner, og tænk altid over, hvordan du formulerer dig.

Perspektivering

Temaet 'Relationer' lægger også op til samtaler om f.eks:

- Konfliktåndterning
- Ansigtsløs kommunikation
- Misforståelser
- Offline og online kommunikation
- Venskaber online og offline
- Venskaber versus bekendtskaber
- Udelukkelse og mobning
- Ensomhed

Fire cases

1. Lykønskninger
2. Uden for gruppen
3. Ny ven på Facebook
4. Sebastian savner venner

Casen: Lykønskninger

Facebook minder om en vens fødselsdag, men hvordan siger man egentlig tillykke i den digitale verden, og hvad betyder det at få en hilsen.

De unge stemmer om, hvordan de vil ønske tillykke - det påvirker ikke handlingen:

- Du skriver "TILLYKKE" på væggen og ikke mere.
- Du skriver en længere besked.
- Du deler et billede af fødselaren.
- Du lægger en GIF på væggen.

Brug det til at diskutere:

- Hvorfor ønskede du tillykke, som du gjorde?
- Hvad tror du, at fødselaren synes om din hilsen?

Du kan evt. inddrage de unges egne erfaringer og f.eks. spørge om:

- Hvad er fordelene ved at ønske tillykke istedet for at lade være?
- Ønsker I selv folk tillykke på Facebook? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Bliver I selv glade for en fødselsdagshilsen på sociale medier? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad tror I, det betyder for andre at få en hilsen på sin fødselsdag?

De unge stemmer om, hvordan de selv vil ønskes til lykke - det påvirker ikke handlingen:

- Jeg vil gerne have, at andre skriver "TILLYKKE" på væggen og ikke mere.
- Jeg vil gerne have, at andre skriver en længere besked til mig.
- Jeg vil gerne have, at andre lægger et billede op af mig på væggen.
- Jeg vil gerne have, at de lægger en GIF på væggen.

Brug det til at diskutere:

Hvilke fordele og ulemper er der ved de forskellige måder at ønske tillykke?

Du kan evt. også spørge om:

- Er det lige så nemt at forstå et billede som en tekst? Hvad er forskellen?
- Har I prøvet at få en besked eller en fødselsdagshilsen, I ikke forstod?
- Er det i orden, at folk deler gamle - og måske pinlige - foto, når man har fødselsdag? Hvorfor/hvorfor ikke?

Inspiration til mere viden om emnet:

[Independent: Social media is getting in the way of real-life friendships, new study claims](#)

[Connect Safely: Teen social media & mobile use helps maintain friendships](#)

[Red Barnet: Hvad må man dele om andre?](#)

Relaterede cases:

Ny ven på Facebook (*temaet relationer*)

Sebastian savner venner (*temaet relationer*)

Hvor er mine likes (*temaet identitet*)

Casen: Uden for gruppen

Magnus opdager i en pause, at tre venner har en Messenger-gruppe, han ikke er med i. Det gør ham ked af det, og han er i tvivl om, hvad han skal gøre.

De unge stemmer om, hvad Magnus skal gøre:

- Magnus skal spørge en af vennerne ansigt-til-ansigt, når de ses på STU'en.
- Magnus skal oprette en ny gruppe og invitere vennerne til at være med.
- Magnus skal ikke gøre noget. Hans venner gider åbenbart ikke at have ham med.
- Magnus skal acceptere, at de ikke er venner og også slette dem på Facebook.

1

Vælger de unge, at Magnus skal spørge vennerne ansigt-til ansigt:

- Fordelen er, at Magnus måske får lov at komme med i gruppen.
- Ulempen er, at han er sårbar, hvis de andre afviser ham direkte.

Magnus får ja til at være med i gruppen og bliver glad. Brug det til at diskutere:

- Tror I, det er med vilje, at de andre drenge ikke inviterede Magnus med i gruppen?
- Hvad kunne være forklaringen på, at han ikke var inviteret med?

2

Vælger de unge, at Magnus skal oprette en ny Messenger-gruppe:

- Fordelen er, at Magnus viser initiativ.
- Ulempen er, at Magnus stadig ikke ved, hvorfor han ikke var med i den anden gruppe.

De tre venner accepterer Magnus' invitation til en ny gruppe, men han ved stadig ikke, om han skal føle sig udenfor. Brug det til at diskutere:

- Kan I forstå, at Magnus føler sig usikker på, om de andre holder ham ude?
- Hvad kan han gøre for at slippe af med sin usikkerhed?
- Hvad kan være grunden til, at de andre har en gruppe uden Magnus?

3

Vælger de unge, at Magnus ikke skal gøre noget:

- Fordelen er, at Magnus undgår en potentiel konflikt og afvisning.
- Ulempen er, at Magnus ikke finder ud af, hvorfor han ikke var med i den anden gruppe.

Magnus er skuffet og i tvivl, om de overhovedet er venner. Brug det til at diskutere:

- Kan I forstå, at Magnus føler sig usikker på, om de andre holder ham ude?
- Hvorfor tror I, at han kommer i tvivl, om de overhovedet er venner?
- Hvordan synes I, at han skal opføre sig, når de ses igen?
- Kan de stadig være venner, eller skal Magnus finde nogle nye venner?

4

Vælger de unge, at Magnus skal opgive sine venner:

- Ulempen er, at Magnus måske overreagerer.

Magnus er såret og trist over at miste gode venner. Han kommer også i tvivl, om andre overhovedet kan lide ham. Brug det til at diskutere:

- Hvad får Magnus ud af at fjerne de andre som venner på Facebook?
- Hvad tror I, vennerne tænker, når de opdager, at Magnus har slettet dem på Facebook?
- Hvad kan være grunden til, at de andre har en gruppe uden Magnus?

Inspiration til mere viden om emnet:

Red Barnet: [Venskaber og følelser online](#)
YouGlobe: [Luk alle i klassen ind i fællesskabet](#)

Relaterede cases:

Gjort til grin (*temaet grænser*)
Poop-emoji (*temaet konflikter*)
En tur i Tivoli (*temaet konflikter*)

Casen: Ny ven på Facebook

Carlo spiller fodbold med Lukas og vil gerne lære ham bedre at kende. Han sender en venneanmodning på Facebook, men får umiddelbart ikke noget svar.

De unge diskuterer:

- Kan Carlo forvente, at Lukas accepterer anmodningen?
- Betyder det ligeså meget - eller mere - at være venner online som offline?

Lukas accepterer stadig ikke venneanmodningen, og Carlo ved ikke, om han ignorerer den, ikke har set den eller sagt nej. De unge stemmer om, hvad Carlo skal gøre:

- Carlo skal spørge Lukas, om han har set anmodningen, når de mødes til fodbold.
- Carlo skal slette venneanmodningen. Lukas vil ikke være Facebook-venner.
- Carlo skal slette anmodningen og sende en ny.

Vælger de unge, at Carlo skal spørge Lucas til fodbold:

- Fordelen er, at Carlo får et klart svar.
- Ulempen er, at Carlo risikerer et direkte nej og er sårbar i situationen.

Lucas svarer, at han helst bare vil ses til fodbold. Brug det til at diskutere:

- Hvor længe skal man vente på svar, når man sender en venneanmodning?
- Bør man acceptere alle anmodninger?
- Kan man være venner offline, selvom man ikke er venner på sociale medier?

Vælger de unge, at Carlo skal slette venneanmodningen og ikke gøre mere:

- Ulempen er, at Carlo aldrig når at opdage, hvad Lukas mener.

Carlo er skuffet, og næste gang til fodbold siger han til Lukas, at det er for dårligt, han ikke gider være venner på Facebook. Lukas nåede dog slet ikke at se anmodningen.

Brug det til at diskutere:

- Hvor længe skal man vente på svar, når man sender en venneanmodning?
- Bør man acceptere alle anmodninger?
- Kan man være venner offline, selvom man ikke er venner på sociale medier?

Vælger de unge, at Carlo skal sende en ny venneanmodning:

- Fordelen er, at Carlo tager sagen i egen hånd og forsøger igen.
- Ulempen er, at Carlo stadig ikke ved, hvorfor Lukas ikke svarede.

Lukas reagerer stadig ikke, og Carlo fortryder den nye venneanmodning. Han er usikker på, hvordan han skal opføre sig til fodbold. Brug det til at diskutere:

- Hvor længe skal man vente på svar, når man sender en venneanmodning?
- Bør man acceptere alle anmodninger?
- Kan man være venner offline, selvom man ikke er venner på sociale medier?

Inspiration til mere viden om emnet:

Red Barnet: Venskaber og følelser online

Jyllands-Posten: Det er meningsløst at sige, at Facebook-venner er rigtige venner

Avisen.dk: Venskab nej tak - så mange danskere afviser kollegaen på Facebook

Relaterede cases:

Uden for gruppen (temaet relationer)

Ev tur i Tivoli (temaet konflikter)

Sebastian savner venner (temaet relationer)

Casen: Sebastian savner venner

Sebastian er ensom og splittet mellem frygten for, at andre ikke gider ham og ønsket om at gøre noget ved problemet. Men tør han bruge nettet til at søge nye venskaber?

De unge stemmer om, hvad Sebastian skal gøre:

- Sebastian skal acceptere, at han savner venner. Han møder sikkert nogen en dag.
- Sebastian skal bruge internettet til at finde nye venner.

Vælger de unge, at Sebastian skal vente på at møde nogle venner:

- Fordelen er, at Sebastian undgår potentielle nederlag.
- Ulempen er, at han bliver ved at være ensom og tvivle på sig selv.

Sebastian får ikke nye venner og begynder at tro, der er noget galt med ham. Han synes også, det er lidt pinligt at fortælle andre, at han er ensom. Brug det til at diskutere:

- Har Sebastian ret i, at det er pinligt at være ensom?
- Hvad er konsekvensen af, at Sebastian ikke selv gør noget for at finde en ven?
- Hvad kan man gøre, hvis man føler sig ensom?

Vælger eleverne, at Sebastian skal søge efter venner på nettet:

- Fordelen er, at Sebastian kommer i kontakt med en masse unge.

Sebastian optager en video og deler på Snapchat. Her inviterer han andre ensomme til at mødes på biblioteket. Mange møder op, og Sebastian er glad, men dagen efter er han i tvivl om, hvad han nu skal. De unge stemmer om, hvad Sebastian skal gøre:

- Sebastian kan ikke gøre mere. Han må vente på, at nogen kontakter ham.
- Sebastian skal lave en åben Facebook-gruppe for ensomme unge.

Vælger de unge, at Sebastian ikke kan gøre mere:

- Ulempen er, at Sebastian overlader initiativet til andre og risikerer aldrig at få venner.

Efter et par dage spørger en pige, om der er aftalt et nyt møde. Sebastian opretter en Facebook-gruppe for alle, der var med til det første møde. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at der ikke var flere, som skrev til Sebastian efter det første møde?
- Kunne Sebastian have gjort andre ting for at møde nye mennesker?

Vælger de unge, at Sebastian skal lave en åben Facebook-gruppe for ensomme:

- Fordelen er, at Sebastian møder nye mennesker, som kan blive til venner.
- Ulempen er, at det kræver stort mod at være den, der tager initiativ.

Gruppen får hurtigt mange medlemmer. En af dem er en gammel kammerat, Sebastian ikke har set længe. De aftaler at drikke en øl. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at der ikke var flere, som skrev til Sebastian efter det første møde?
- Kunne Sebastian have gjort andre ting for at møde nye mennesker?

Inspiration til mere viden om emnet:

Ventilen: [Unge der føler sig ensomme](#)

Mindhjælper: [11 gode råd til dig, der føler dig ensom](#)

Fyens.dk: [Forsker i unges brug af sociale medier - vi er på vej tilbage til rødderne](#)

Relaterede cases:

Uden for gruppen (temaet relationer)

En tur i Tivoli (temaet konflikter)

Tema: Konflikter

4 cases om, hvordan man håndterer ansigtsløse konflikter, som lettere opstår på nettet. Temaet giver viden om, hvordan man nedtrapper digitale konflikter, som ellers ofte skynder sig op af konfliktrappen!

Læringspointer

Misforståelser opstår let på nettet

På nettet kommunikerer man ofte på skrift og kan ikke se hinanden. Derfor kan der nemt opstå misforståelser og konflikter. Spørg hvis du er i tvivl om, hvad andre mener.

Tænk før du skriver

Tag en pause før du skriver eller svarer, når der er følelser på spil. Det giver tid til at tænke situationen igennem og finde ud af, hvordan du skal forholde dig.

Nogle konflikter løses bedst offline

Selvom en konflikt begynder i den digitale verden, kan det være en god idé at løse konflikten i den fysiske verden. Det er meget lettere at ringe eller mødes med andre og løse problemet end at skrive sammen om det på nettet.

Det kan være bedst at trække sig

Hvis andre går over din grænse, er det godt at sige fra. Men pas på med at lade dig rive med af uenigheden. Nogle gange er det bedst at trække sig, hvis diskussionen bliver grov eller går ud over en enkelt person.

Perspektivering

Temaet 'Konflikter' lægger også op til samtaler om f.eks:

- Digitale misforståelser
- Modtager- og afsenderkommunikation
- Ansigtsløs kommunikation
- Konstruktiv kommunikation
- Sprog og tone
- Op- og nedtrapping af konflikter
- Sociale medier sladrer
- Hvide løgne: social smørelse eller forbudt?
- Gamingkultur og gamervenner
- Venskaber
- Medløberkultur og online radikalisering
- Indforståethed, antagelser og misforståelser

Fire cases

1. Når en ven laver fejl
2. En tur i Tivoli
3. Haters
4. Poop-emoji

Casen: Når en ven laver fejl

Theis og Simon spiller computerspillet CS:GO på et hold med nogen, de kun kender digitalt. Simon laver en fejl og holdet taber. En holdkammerat sviner Simon til.

De unge stemmer om, hvad Theis skal gøre:

- Theis sviner holdkammeraten til for at vise, at han er venner med Simon.
- Theis forklarer Simon, hvordan han bliver bedre og spørger, om holdet vil prøve igen.
- Theis giver holdkammeraten ret og fortæller Simon, at han begik en fejl.

Vælger de unge, at Theis skal svine den anden holdkammerat til:

- Fordelen er, at Theis støtter sin ven og siger fra på hans vegne.
- Ulempen er, at Theis får konflikten til at vokse.

Konflikten optrappes, og hele holdet bliver uvenner. Brug det til at diskutere:

- Opnåede Theis det han ville ved at svine den ukendte holdkammerat til?
- Hvordan kan man vise sin støtte uden at optrappe en konflikt?
- Hvordan kan man på en god måde fortælle en ven, at han eller hun har lavet en fejl?
- Hvad kan man gøre for at hjælpe sine venner til at blive bedre?

Vælger de unge, at Theis skal snakke med Simon og foreslå, at holdet prøver igen:

- Fordelen er, at Theis hjælper sin ven med konkrete råd, der kan støtte Simon.
- Ulempen er at ingen siger fra overfor holdkammeraten, der svinede Simon til.

Simon bliver glad for Theis' råd. Brug det til at diskutere:

- Hvad skulle Theis have gjort, hvis Simon ikke ville høre på hans gode råd?
- Hvordan kan man på en god måde fortælle en ven, at han eller hun har lavet en fejl?
- Hvad kan man gøre for at hjælpe sine venner til at blive bedre?

Vælger de unge, at Theis skal fortælle Simon, at han begik en fejl:

- Fordelen er at konflikten ikke vokser.
- Ulempen er, at Theis måske lader sig rive med af den vrede tone og sårer en ven.

Simon bliver ked af det og forlader spillet. Brug det til at diskutere:

- Skal man støtte vennerne, selvom man er vred eller irriteret? Hvordan gør man det?
- Hvordan kan man på en god måde fortælle sin ven, at han eller hun har lavet en fejl?
- Skal man altid dele sine tanker med andre? Hvornår er det bedre at tie stille?

Fælles refleksion uanset hvad de unge vælger:

- I hvilke andre situationer kan man blive splittet mellem sine venner og andre?

Inspiration til mere viden om emnet:

Red Barnet: Hjælp dit barn med at nedtrappe konflikter
Skole og Forældre: Konflikttrappen

Relaterede cases:

Haters (temaet konflikter)
 Uden for gruppen (temaet relationer)
 Hvor er mine likes? (temaet identitet)

Casen: En tur i Tivoli

Boris vil ikke såre Katinka og afviser en invitation ved at sige, at han er hos sin mormor, selvom han skal han i Tivoli. Katinka opdager løgnen via et foto på Instagram.

De unge diskuterer:

- Er det okay, at Boris tog i Tivoli men fortalte Katinka, at han skulle besøge sin mormor?
- Hvordan tror I, at Katinka har det, da hun ser den story?

De unge stemmer om, hvad Katinka skal gøre:

- Katinka skal skrive "Jeg kan se, du er i Tivoli. Jeg troede, du skulle besøge din mormor."
- Katinka skal prøve at afsløre hans løgn og skrive "Hygger du dig hos din mormor?"
- Katinka skal skrive "Fuck dig, du lyver mig op i ansigtet!"

Vælger de unge, at Katinka skal skrive "Jeg kan se, du er i Tivoli":

- Fordelen er, at Katinka spiller med åbne kort og tjekker, om der er en misforståelse.
- Ulempen er, at Katinka ikke siger, hvordan hun har det.

Boris svarer, at Tivolituren var en gammel aftale, så han løj for, at Katinka ikke skulle føle sig udenfor. Katinka er ked af det. De unge stemmer om, hvad hun skal gøre:

- Hun skal spørge, hvorfor hun ikke blev inviteret med.
- Hun skal ikke gøre mere.

Boris svarer, at han gerne ville være alene med vennerne. Katinka ville ønske, at han havde sagt det fra starten, men hun og Boris er stadig venner. Brug det til at diskutere:

- Kan I forstå, at Boris løj for ikke at gøre Katinka ked af det?
- Skulle Boris have gjort noget anderledes? Hvad?
- Er der situationer, hvor det er okay at fortælle en hvid løgn? Hvilke?

Vælger de unge, at Katinka skrive "Hygger du dig hos mormor":

- Fordelen er at Katinka giver Boris mulighed for at fortælle sandheden.
- Ulempen er, at Katinka optrapper konflikten ved at sætte en fælde for Boris.

Boris gentager, at han er hos sin mormor. Brug det til at diskutere:

- Har Katinka ret i, at Boris ikke er til at stole på?
- Kan de stadig være venner efter det her?
- Opnåede Katinka det, hun ville, ved at forsøge at afsløre hans løgn?

Vælger de unge, at Katinka skal skrive "Fuck dig!":

- Fordelen er, at Katinka spiller med åbne kort og udtrykker sine følelser.
- Ulempen er, at Katinka overfuser Boris uden at kende grunden til hans hvide løgn.

Katinka bliver mere sur af Boris' svar, og han føler sig angrebet. Brug det til at diskutere:

- Har Katinka ret i, at storyen viser, at Boris ikke gider hende?
- Kan Boris tillade sig at være sur, når han selv startede med at lyve?
- Kan de stadig være venner efter det her?

Inspiration til mere viden om emnet:

Center for Digital Dannelse: [Hvad er en cookie?](#)
 DR: [Her sætter du digitale fodspor](#)
 Stanford Magazine: [The Thruth About Online Living](#)

Relaterede cases:

Uden for gruppen (*relationer*)
 Poop-emoji (*konflikter*)
 Stalking på Snapchat (*grænser*)

Casen berører emner om voldtægt, vold, kvindehad og diskrimination af mennesker med handicap. Den er relevant for unge, der færdes i fora med en grov tone

Casen: Haters

Tom browser på 4chan og finder en tråd, der opfordrer til vold. Han bryder sig ikke om indholdet men er i tvivl om han skal sige fra, ignorere eller lege med på 'joken'.

De unge stemmer om, hvad Tom skal gøre:

- Tom skal scrolle videre og glemme alt om opslaget.
- Tom skal skrive et indlæg og sige, at han også vil slå. Det er jo tydeligvis bare en joke.
- Tom skal skrive et indlæg i tråden, hvor han siger stop.

1

Vælger de unge, at Tom skal glemme opslaget:

- Fordelen er, at Tom ikke lader sig rive med og aktivt fravælger noget, han ikke kan lide.
- Ulempen er, at Tom ikke gør opmærksom på, at opslaget er grænseoverskridende.

Tom er i tvivl, om voldsnakken er en joke og ville ønske, at en anden sagde fra.

Han er nervøs for, at nogen nu begår noget voldeligt. Brug det til at diskutere:

- Skal Tom følge de uskrevne regler på 4chan og lade være med at sige stop?
- Mange scrollede forbi tråden ligesom Tom. Kan man forvente, at folk altid siger fra, når de synes, at noget er grænseoverskridende?
- Hvor er jeres egen grænse for, hvad man kan tillade sig at sige på nettet?

2

Vælger de unge, at Tom som en joke skal skrive, at han også vil slå:

- Fordelen er, at Tom ikke skiller sig ud fra gruppen ved at gå med på deres præmis.
- Ulempen er, at Tom bliver medløber og ikke udtrykker, hvad han synes.

Tom får positive reaktioner på opslaget og ser, at en der siger stop bliver bedt om at holde sig ude af tråden. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Tom skriver noget, han ikke mener?
- Hvordan kan man vide, om noget er en joke eller ment alvorligt?
- Kan alt være en joke, eller er der noget, man ikke bør eller må sige?
- Hvad hvis nogen uden for fællesskabet misforstår joken?
- Hvem kan kigge med, når man laver opslag på offentlige sider?

3

Vælger de unge, at Tom skal skrive stop i tråden:

- Fordelen er at Tom aktivt giver udtryk for sin mening om noget grænseoverskridende.
- Ulempen er, at Tom overskrider mediets uskrevne regler og bliver holdt ude.

Andre rotter sig sammen mod Tom og kalder ham retarderet. Det rammer, for Tom har en diagnose. De unge stemmer om, hvad han skal gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Tom skal få de andre til at forstå, at de er gået over grænsen.
- Tom skal svine de andre til, så de selv kan mærke, at det gør ondt.
- Tom skal lade være med at svare og holde sig fra tråden.

Tom svarer ikke, for de andre er jo bare haters og trolls. Brug det til at diskutere:

- Hvad er en troll? Hvad er en hater? Er der forskel?
- Hvorfor tror I, at andre i tråden rottede sig sammen mod Tom?
- Tror I, at Tom havde fået noget ud af at fortsætte med at skrive i tråden?
- Hvornår kan det være en god idé at trække sig fra en konflikt?

Casen berører emner om voldtægt, vold, kvindehad og diskrimination af mennesker med handicap. Den er relevant for unge, der færdes i fora med en grov tone

Casen: Haters

Tom browser på 4chan og finder en tråd, der opfordrer til vold. Han bryder sig ikke om indholdet, men er i tvivl om han skal sige fra, ignorere eller lege med på 'joken'.

Inspiration til mere viden om emnet:

[John Suler: The Online Disinhibition Effect](#)

[Center for Digital Pædagogik: Sårbar og vred mand søger...](#)

[Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme: 4chan og 8chan](#)

[The Guardian: Online abuse of disabled people is getting worse](#)

Relaterede cases:

Når en ven laver fejl (*temaet konflikter*)

Gjort til grin (*temaet græner*)

Humor på YouTube (*temaet græner*)

Det var bare for sjov (*temaet privatliv*)

Casen: Poop-emoji

Thomas og Hannibal er gamervenner. Nu vil Thomas invitere Hannibal i weekenden, men Hannibal svarer med en uforståelig emoji. Thomas ved ikke, hvad den betyder.

De unge stemmer om, hvad Thomas skal gøre:

- Thomas skal skrive: "Nå okay, ha ha"
- Thomas skal skrive: "Okay, idiot!"
- Thomas skal skrive: "Hvad mener du?"

Vælger de unge, at Thomas skal skrive "Nå okay, ha ha":

- Fordelen er, at Thomas ikke opfatter emoji'en negativt og undgår at blive ked af det.
- Ulempen er, at Thomas ikke får en forklaring på, hvad emoji'en betyder.

Hannibal svarer ikke, så Thomas er stadig forvirret. De unge stemmer om, hvad han skal gøre:

- Thomas skal skrive: "Men skal vi hænge ud i weekenden?"
- Thomas skal opgive at hænge ud med Hannibal.
- Thomas skal spørge Hannibal næste gang, de ses i skolen.

Vælger de unge, at Thomas skal skrive "Skal vi hænge ud i weekenden?":

- Fordelen er, at Thomas rykker for et svar uden at være sur på Hannibal.
- Ulempen er, Thomas ikke spørger til emoji'en, så han forstår den stadig ikke.

Hannibal svarer, at han gerne vil ses i weekenden, hvor drengene hygger sig.

Vælger de unge, at Thomas skal opgive at hænge ud med Hannibal:

- Fordelen er, at Thomas ikke eskalere en potentiel konflikt.
- Ulempen er, at Thomas risikerer at misforholke emoji'en.

Thomas er ærgerlig over, at det ikke lykkedes at lave en aftale med Hannibal. Han er i tvivl om, hvordan han skal opføre sig, når de ses i skolen. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor spørger Thomas ikke Hannibal, hvad poop-emoji'en betyder?
- Hvordan kan Thomas fortsætte samtalen, hvis han ikke vil spørge om poop-emoji'en?

Vælger eleverne, at Thomas skal spørge Hannibal næste gang de ses:

- Fordelen er, at Thomas får svar på sit oprindelige spørgsmål om at mødes.
- Ulempen er, at Thomas ikke får en forklaring på, hvad emoji'en betyder.

Thomas og Hannibal aftaler at game i weekenden og hygger sig. Brug det til at diskutere:

- Hvad er forskellen på at tale sammen digitalt og ansigt-til-ansigt?
- Hvad er fordele og ulemper ved at tale sammen på nettet?
- Hvad er fordele og ulemper ved at tale sammen ansigt-til-ansigt?
- Hvad tror I, at Hannibal tænkte, da han ikke fik svar fra Thomas?

Casen: Poop-emoji - fortsat

Thomas og Hannibal er gamervenner. Nu vil Thomas invitere Hannibal i weekenden, men Hannibal svarer med en uforståelig emoji. Thomas ved ikke, hvad den betyder.

2

Vælger de unge, at Thomas skal skrive "Okay, idiot!":

- Fordelen er, at Thomas giver udtryk for, at det ikke er i orden at blive kaldt en lort.
- Ulempen er, at Thomas misfortolker emoji'en og skaber en konflikt.

Hannibal svarer, at Thomas selv kan være en idiot. Det går op for Thomas, at poop-emoji'en måske ikke var ondt ment men bare en joke. Brug det til at diskutere:

- Kan du forstå, hvorfor Thomas kalder Hannibal en idiot?
- Hvad kunne Thomas have gjort anderledes?
- Hvad kunne Hannibal have skrevet for at vise, at poop-emoji'en ikke var ondt ment?
- Har du selv prøvet at misforstå en emoji? Hvad skete der?

3

Vælger de unge, at Thomas skal skrive "Hvad mener du?":

- Fordelen er, at Thomas får en afklaring på, hvad emoji'en betyder.

Hannibal svarer, at emoji'en er Mr. Hankey fra tegnefilmen South Park, og at han gerne vil ses i weekenden. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor kan emojis være svære at forstå?
- Hvordan kan man bruge emojis til at lette forståelsen og undgå misforståelser?

Inspiration til mere viden om emnet:

[K-Forum: Emojis bliver aldrig et sprog](#)

[MentalFloss: 22 Emojis that Look Completely Different on Different Phones](#)

[BRIS: Abused Emojis](#)

Relaterede cases:

Det var bare for sjov (*temaet privatliv*)

Ny ven på Facebook (*temaet relationer*)

Ulven Thomas (*temaet identitet*)

Tema: Online-dating

4 cases om fordele og ulemper ved romantiske og seksuelle relationer på nettet. Temaet giver viden om dating-sites, flirt, sexting og deling af nøgenbilleder uden samtykke. Nettet giver mulighed for at turde møde nye mennesker og eksperimenterere med sin seksualitet, men nettet rummer også ansigtsløs kommunikation, der let kan føre til misforståelser.

Læringspointer

Tag selv ansvar for at få kontakt

Forvent ikke, at din flirt skal gøre det hele - du må også selv byde ind og vise, at du er interesseret.

Husk 1:1-reglen, når du flirter online

Pas på med at fylde det hele! Send kun 1 besked ad gangen og lad din flirt få tid til at svare tilbage, før du skriver igen.

Del aldrig nøgenbilleder uden samtykke

Det kan være både frækt og dejligt at sende og modtage nøgenbilleder, men pas på dig selv og andre. Husk at nøgenbilleder kun er til dig, så del dem ikke med andre. Det er ulovligt, hvis personen på billedet er under 18 år eller ikke har givet dig lov til at dele.

Perspektivering

Temaet 'Online-dating' lægger også op til samtaler om f.eks:

- Privatlov og personlige grænser
- Ansigtsløs kommunikation
- Billeddeling og lovgivning
- Seksuelle krænkelser
- Seksualitet og sex
- Afpresning og socialt pres
- Nye venskaber online
- Den første date
- At udtrykke sine følelser
- Forventningsafstemning og afvisninger
- At sætte grænser

Fire cases

1. Det første møde
2. Se min kæreste
3. Digi-crush
4. Sender du ikke et billede?

Casen: Det første møde

Katrine matcher med en fyr på Tinder. De chatter i en halv time, før han spørger, om hun vil besøge ham - underforstået om hun vil dyrke sex med ham.

De unge stemmer om, hvad Katrine skal gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Katrine siger ja tak og tager hjem til fyren.
- Katrine tager hjem til fyren og skriver til en veninde, hvor hun tager hen.
- Katrine bliver hjemme og stopper med at chatte med fyren.
- Katrine siger nej tak til at mødes, men chatter videre for at lære fyren at kende.

Brug afstemningen til at diskutere:

- Hvorfor kan det være en god idé at lære hinanden at kende online, før man mødes offline?
- Hvorfor kan det nogle gange være svært at vide, hvem man skriver med digitalt?
- Har I venner, som I kun kender fra nettet?

De unge diskuterer først, hvor mange danskere, de tror, der bruger nettet til at date f.eks. via Tinder, Happn, Dating.dk eller andre tjenester. (7%) Derefter stemmer de om svaret - det påvirker ikke handlingen:

- Ingen
- Cirka 7 %
- Cirka 45 %
- Cirka 89 %

Brug afstemningen til at diskutere:

- Synes I, det er lettere eller sværere at date på nettet end at mødes ansigt-til-ansigt?
- Kender I nogen, som har fundet kærlighed gennem netdating?
- Kender I nogen, som har haft dårlige oplevelser med netdating?

Du kan også diskutere;

- Hvad er svært ved dating?
- Hvorfor kan det være rart at date?
- Behøver man ville have en kæreste for at netdate?
- Hvad kunne man ellers være på udkig efter?
- Hvornår ved man, om man er kæreste eller bare dater/flirter?

Inspiration til mere viden om emnet:

[Danmarks Statistik: Især mænd og unge søger en date på nettet](#)
[Elite Daily: Are Dating Apps Just for Hookups? Here's What You Need To Know](#)
[Experience Magazine: App-based dating is here to stay. Here's how it's rewiring the courtship process](#)

Relaterede cases:

Bage for at blive moppet (*temaet digitale vaner*)
 Sebastian savner venner (*temaet relationer*)
 Digi-cruch (*temaet online-dating*)

Casen: Se min kæreste

Frederik og Mathilde er kærester og deler nøgenbilleder med hinanden. En dag viser Frederik sine venner et billede af Mathilde med bare bryster, fordi han er stolt af hende. Mathilde bliver sur, da hun opdager det.

Brug videoklippen til at diskutere:

- Er det i orden, at Frederik viser billedet af Mathilde med bar overkrop, når han ikke havde spurgt om lov?
- Mathilde er overrasket og lidt sur på Frederik. Hvad skal hun gøre?

Mathilde konfronterer Frederik med, at han har delt et nøgenbillede af hende. Han forklarer sig, og de aftaler, at det aldrig sker igen. De unge får gode råd:

- Inden du sender eller modtager et nøgenbillede, bør dig og din date aftale, hvem der må se billedet.
- Aftal også, hvad der skal ske med billederne, hvis I ikke længere ses.

Du kan også diskutere:

- Hvor kan man få hjælp, hvis ens billede er blevet delt?
(*politiet, SletDet hos Red Barnet, STU'en, Os Onlines chatrådgivning*)
- Tror I, at det er nemt eller svært at få slettet video/billede, som er delt på nettet?
- Hvordan tror I, at dem, der er på billedet har det?
- Hvorfor tror I, at folk deler nøgenbilleder uden at få lov til det?

Det er vigtigt at gøre de unge opmærksom på, at det aldrig er i orden at dele og vise intime billeder af andre uden samtykke. Selvom Frederik og Mathilde når til enighed i casen, har Frederik stadig begået en fejl.

Inspiration til mere viden om emnet:

DR: Unge i undersøgelse - hver tiende skoleelev har delt intime billeder uden tilladelse
Center for Digital Dannelse. Sikker Sexting
Red Barnet: Hvad må man dele om andre?
Digitalt Ansvar: Håndtering af krænkelser

Relaterede cases:

Ølbilledet (temaet privatliv)

Sender du ikke et billede? (temaet online-dating)

Casen: Digi-crush

Tina og Anders matcher på Happn. Anders synes, at Tina ligner en potentiel kæreste, men han er i tvivl om, hvordan han starter samtalen for at vise sin interesse.

De unge stemmer om, hvad Anders skal gøre:

- Anders skal skrive "Er du god til at give blowjob?"
- Anders skal kigge på Tinas profil og spørge til noget af det, hun skriver om sig selv.
- Anders skal fortælle en masse om sine egne interesser, og hvad han har lavet i dag.

Vælger de unge, at Anders skal skrive om blowjobs:

- Fordelen er, at Anders viser interesse og indleder kommunikationen.
- Ulempen er, at han kun udtrykker interesse i sex og ikke sit romatiske ønske.

Tina er ikke interesseret i at tale mere med Anders. Hun søger en kæreste og er ikke bare ude på sex. Anders er ærgerlig. Brug det til at diskutere:

- Hvad tror du, Anders håber, han får ud af at sende den frække besked?
- Hvorfor er Tina mon på Happn?
- Hvorfor lykkedes det ikke for Anders at mødes med Tina?

Vælger de unge, at Anders skal spørge til Tina:

- Fordelen er, at Anders viser interesse for at lære Tina bedre at kende.
- Ulempen er, at Anders ikke får kommunikeret sin romatiske interesse.

Tina og Anders skriver sammen om interesser og hobbies. Anders kommer i tvivl, om de bare skriver sammen som venner. De unge stemmer om, hvad Anders skal gøre

- *det påvirker ikke handlingen:*
- Anders skal vise Tinas profil og deres chat til sine venner og spørge dem, om de tror, hun flirter eller ej.
- Anders skal tage chancen og invitere hende ud.
- Anders skal holde op med at skrive til Tina, hun vil jo kun være venner.

Anders viser de seneste beskeder til sine venner. De synes, hun virker interesseret. Brug det til at diskutere:

- Hvad synes I om, at Anders spørger sine venner til råds?
- Er det i orden, at han viser sine venner chatten?
- Hvis profilen eller chatten indeholdt private billeder eller beskeder, f.eks. nøgenbilleder eller en meget personlig fortælling, var det så okay at vise til vennerne?

Vælger de unge, at Anders skal fortælle Tina en masse om sig selv:

- Fordelen er, at Anders deler ud af sig selv og sætter en dialog igang.
- Ulempen er, at Anders risikerer at virke for ivrig og overvældende.

Tina svarer på Anders' spørgsmål og stiller også ham et spørgsmål. Anders glæder sig til, at de en dag kan tage på date. Han stiller flere spørgsmål, men Tina svarer ikke nu. Anders skriver derfor endnu mere om sig selv. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Anders fortsætter med at sende beskeder, selvom Tina ikke svarer?
- Hvordan tror I, at Tina har det med at modtage så mange beskeder fra Anders?
- Hvad ville I råde Anders til at gøre?

Casen: Digi-crush - fortsat

Tina og Anders matcher på Happn. Anders synes, at Tina ligner en potentiel kæreste, men han er i tvivl om, hvordan han starter samtalen for at vise sin interesse.

Tina ser Anders' mange beskeder, men kan ikke overskue at svare. Hun synes, det er dårlig stil, at han ikke venter på svar. De unge stemmer om, hvad Tina skal gøre:

- Tina skal ghoste Anders og holde helt op med at skrive.
- Tina skal skrive "Du virker sød, men jeg tror ikke, at vi passer så godt sammen"

Vælger de unge, at Tina skal holde helt op med at skrive:

- Ulempen er, at Tina ikke udtrykker sine følelser og efterlader Anders med usikkerhed og måske irritation, vrede og sårede følelser.

Tina gider ikke bruge mere tid på Anders. Han forstår ikke, hvorfor han ikke hører fra hende. Han er ærgerlig og ked af det. Anders ville ønske, at Tina havde skrevet, at hun ikke ville fortsætte flirten. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Anders fortsætter med at sende beskeder, selvom Tina ikke svarer?
- Hvordan tror I, at Tina har det med at modtage så mange beskeder fra Anders?
- Hvad ville I råde Anders til at gøre?

Eleverne får gode råd om at date på nettet:

- Vis interesse ved at stille spørgsmål til den, du skriver med.
- Brug 1-til-1 reglen: Det kan være en idé kun at sende én besked ad gangen, så den anden får tid til at svare.
- Lad være med at ghoste. Hvis du ikke er interesseret i at fortsætte samtalen så afvis den anden på en pæn måde.

Vælger de unge, at Tina skal skrive, at hun og Anders ikke passer sammen:

- Fordelen er, at Tina får afvist Anders på en pæn måde.

Anders er ærgerlig, for han kunne godt lide Tina. Men han er også glad for, at hun fortalte ham sandheden. Der går ikke længe, før Anders matcher med en anden pige på Happn. Nu er han mere opmærksom på ikke at skrive for meget på én gang.

Eleverne får gode råd om at date på nettet:

- Vis interesse ved at stille spørgsmål til den, du skriver med.
- Brug 1-til-1 reglen: Det kan være en idé kun at sende én besked ad gangen, så den anden får tid til at svare.
- Lad være med at ghoste. Hvis du ikke er interesseret i at fortsætte samtalen så afvis den anden på en pæn måde.

Inspiration til mere viden om emnet:

Soundvenue: Derfor er Tinder Guds gave til kærlighed - og sexlivet
PsyCom: What It Is, Why It Hurts and What You Can Do About It
DR: Dating uden øjenkontakt

Relaterede cases:

Trine beder John om hjælp (*temaet grænser*)
 Det første møde (*temaet online-dating*)
 Ny ven på Facebook (*temaet relationer*)

Casen: Sender du ikke et billede

Søren og Karen dater. En dag sender Søren uopfordret et dickpic og forventer et tilsvarende nøgenbillede af Karen. Men er det fair og skal hun sende et retur?

De unge diskuterer:

- Hvorfor tror I, at Søren sender et dickpic til Karen?
- Hvad tror I, Karen synes om at modtage et dickpic fra Søren?
- Hvad skal man være opmærksom på, hvis man vil sende et nøgenbillede?

De unge får gode råd om at sende frække billeder:

- Afstem forventninger og lav aftaler med din flirt, så I er enige om, hvem der må se billederne, og hvornår de skal slettes.
- Undgå at tage billeder med særlige kendetegn, som gør det nemt at se, hvem du er, og hvor du er henne.

De unge stemmer om, hvorvidt det er okay, at Søren forventer at få et nøgenbillede retur

- det påvirker ikke handlingen:

- Ja, det er okay.
- Nej, det er ikke okay

Karen vil gerne fortsætte med at flirte, men hun er genert og ved ikke, om hun tør sende et nøgenbillede. De unge stemmer om, hvad Karen skal gøre:

- Karen skal sende et nøgenbillede
- Karen skal skrive "Du må vente, til vi ses IRL"
- Karen skal skrive "Ej... det tror jeg ikke, jeg tør"

Vælger de unge, at Karen skal sende et nøgenbillede:

- Fordelen er, at Karen udtrykker sin seksuelle interesse.
- Ulempen er, at Karen træffer sit valg devist pga Sørens forventninger.

Karen sender et billede af sine bryster. Søren og Karen aftaler, at de ikke viser billederne til andre. Brug det til at diskutere:

- Hvad kan være godt ved at dele nøgenbilleder med en, man stoler på?
- Hvad kan være problematisk ved at dele nøgenbilleder digitalt?
(f.eks. it-sikkerhed, risiko for at billedet bliver delt uden samtykke efter endt forhold)

Vælger de unge at Karen skal skrive "Du må vente, til vi ses IRL":

- Fordelen er, at Karen står ved sin mavefornemmelse og også viser interesse for Søren.

Søren skriver, at han glæder sig til, at de skal ses. Brug det til at diskutere:

- Tror I, at Karen kan forvente at modtage endnu et nøgenbillede fra Søren i fremtiden, når nu hun ikke har sendt et retur?
- Kan man godt date, selvom man har forskellige grænser for, hvad man vil dele?

Vælger de unge, at Karen skal skrive, at hun ikke tør sende et nøgenbillede:

- Fordelen er, at Karen udtrykker sin usikkerhed.

Sender du ikke et billede - fortsat

Søren og Karen dater. En dag sender Søren uopfordret et dickpic og forventer et tilsvarende nøgenbillede af Karen. Men er det fair og skal hun sende et retur?

Søren tænker, at Karen bare er genert og spørger igen. De unge stemmer om, hvad Karen skal gøre:

- Karen skal sende et billede for at gøre Søren glad.
- Karen skal holde fast i, at hun ikke har lyst til at sende et billede.

3A

Vælger de unge, at Karen skal sende et billede:

- Ulempen er, at Karen bukker under for et pres og sender et nøgenbillede, selvom hun helst vil være fri.

Karen vil ikke virke kedelig eller skuffe Søren. Hun sender billedet og Søren bliver glad. Bagefter kan Karen mærke, at det ikke var rigtigt. Brug det til at diskutere:

- Er det okay, at Søren spørger Karen én gang mere om at sende et nøgenbillede?
- Tror I, at Søren ved, at Karen ikke er glad for at have sendt billedet?
- Hvorfor er Karen bange for at virke kedelig, hvis hun ikke sender billedet?

3B

Vælger de unge, at Karen ikke skal sende et billede:

- Fordelen er, at Karen holder fast i sin beslutning og ikke lader sig presse.

Søren synes, det er ærgerligt, men glæder sig alligevel til at se hende. Karen synes, det er sejt, at Søren respekterer hendes valg. Brug det til at diskutere:

- Er det okay, at Karen ikke vil sende et nøgenbillede? Betyder det, at hun ikke stoler på Søren?
- Kan Karen og Søren fortsætte med at date, hvis Karen ikke sender et billede?
- Hvorfor tror I, Karen ikke har lyst til at tage og sende et nøgenbillede

Inspiration til mere viden om emnet:

[Center for Digital Dannelse: Sikker Sexting](#)

[Berlingske: 'Altså er det ikke meget normalt at sende nudes til sin kæreste?'](#)

[Det Kriminalpræventive Råd: Deling af billeder](#)

[Sikker Digital: Har du delt billeder uden samtykke?](#)

Relaterede cases:

Se min kæreste (*temaet online-dating*)

Eva er ikke på Instagram (*temaet digitale vaner*)

Flot fyr på Snapchat (*temaet identitet*)

Tema: Identitet

4 cases om digital identitet og selvfremsstilling. Når man laver profiler på sociale medier og interagerer med andre på nettet bliver man tvunget til at tage stilling til, hvordan man vil præsentere sig. Temaet handler om manipulation, falske profiler, og hvad likes gør ved selvopfattelsen.

Læringspointer

Brug nettet til at udtrykke dig

Du kan let give din mening til kende, dele interesser med andre eller dyrke bestemte sider af dig selv f.eks. på sociale medier og blogs.

Du ser sjældent hele billedet

Det kan se ud som om, at andre lever et federe liv end dig. For på nettet deler de ofte kun gode historier og viser bestemte sider af sig selv. Det er måske kun et udpluk af deres liv. Nogle mennesker gemmer sig også bag falske profiler f.eks. for at lave sjov eller prøve at snyde andre.

Du kan ikke styre, hvordan andre opfatter dig

Nettet er fyldt med mennesker, som tænker og handler forskelligt. Du kan ikke styre, om andre opfatter det, du deler som noget positivt eller negativt. Overvej alligevel, om det, du vil dele, kan misforståes.

Mål ikke din værdi på antal likes

Det er dejligt at få likes og kommentarer på nettet. Men antallet af reaktioner, siger ikke noget om, hvor mange der kan lide dig. Mange ting afgør, om et opslag klarer sig godt - f.eks. hvornår på dagen det deles, og om opslaget indeholder billeder.

Perspektivering

Temaet 'Identitet' lægger også op til samtaler om f.eks:

- Selvfremstilling og selvværd
- Symbolværdi/signalværdi
- Udelukkelse og mobning
- Medløberkultur
- Konfliktoptrapping
- Øgenavne og rygter
- Victim blaming
- Flirt og sexting
- Billedredigering og manipulation
- Ulovlig billeddeling
- Fake news og deep fakes
- Kildekritik
- Normer
- Anonymitet på nettet
- Online-venner

Fire cases

1. Ulven Thomas
2. Hvor er mine likes?
3. Hele billedet
4. Flot fyr på Snapchat

Casen: Ulven Thomas

Thomas finder et internetforum for furries, der identificerer sig med at være et dyr. Han er selv fascineret af at være ulv men er bange for, om andre forstår det.

De unge stemmer om, hvad Thomas skal gøre:

- Thomas skal dele sin interesse for furries med klassen.
- Thomas skal ikke fortælle om sin nye interesse for furries i klassen.

Vælger de unge, at Thomas skal fortælle om sin interesse for furries:

- Fordelen er, at Thomas står ved, den han er.
- Ulempen er, at Thomas kan blive skuffet over, at andre ikke forstår det,

Thomas' kammerater synes, det er mærkeligt, at han vil være en ulv. Nogle griner, da han viser dem sine tegninger, og Thomas bliver ked af. Han ville ønske, at han slet ikke havde fortalt om furries. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Thomas gerne vil dele sin interesse med de andre i klassen?
- Kan Thomas forvente, at klassekammeraterne forstår og deler hans interesse?
- Kan man være venner, selvom man ikke har samme interesser?
- Hvad kan man gøre, hvis ingen af dem, man kender, deler ens interesse?

Thomas savner stadig nogen at dele sin nye interesse med. Han leder efter digitale fællesskaber for furries og deler sine tegninger her. Andre furries kan lide tegningerne og giver ham tips til at blive endnu bedre til at tegne sig selv som ulv.

Vælger de unge, at Thomas ikke skal fortælle om sin interesse for furries:

- Fordelen er, at Thomas ikke risikerer at blive til grin og være mærkelig.
- Ulempen er, at Thomas aldrig finder ud af, om andre i klassen deler hans interesse.

Thomas kan ikke lade være med at tænke på furries og ærgrer sig over, at han ikke kan tale med andre om det. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at Thomas gerne vil dele sin interesse med de andre i klassen?
- Kan Thomas forvente, at klassekammeraterne forstår og deler hans interesse?
- Kan man være venner, selvom man ikke har samme interesser?
- Hvad kan man gøre, hvis ingen af dem, man kender, deler ens interesse?

Thomas savner stadig nogen at dele sin nye interesse med. Han leder efter digitale fællesskaber for furries og deler sine tegninger her. Andre furries kan lide tegningerne og giver ham tips til at blive endnu bedre til at tegne sig selv som ulv.

Inspiration til mere viden om emnet:

VICE: [Furries fortæller, hvordan de fandt ud af, at de var furries](#)
 Kommunikationsforum: [10 facts om Reddit](#)

Relaterede cases:

- Uden for gruppen (*temaet relationer*)
- Sebastian savner venner (*temaet relationer*)
- Amalie er fan (*temaet kildekritik*)
- Trine beder John om hjælp (*temaet grænser*)

Casen: Hvor er mine likes?

Christian deler ofte foto på Instagram. Et af hans hund får ikke mange reaktioner, og han er i tvivl, om han skal kommentere det, slette opslaget eller lade som ingenting.

De unge diskuterer:

- Kan I forstå, at Christian synes, det er sjovt at poste?
- Hvorfor bliver Christian skuffet, når han ikke får likes og kommentarer på sine opslag?
- Deler I selv noget på sociale medier? Hvorfor/hvorfor ikke?

En dag deler Christian et billede af sin hund. Han tjekker med jævne mellemrum og undrer sig over, at der ikke kommer særlig mange likes og kun en kommentar. De unge stemmer om, hvad Christian skal gøre:

- Christian skal lave en story, hvor han opfordrer alle til at like hundebilledet.
- Christian skal slette opslaget og gemme hundebilledet til senere.
- Christian skal acceptere, at der ikke er nogen, der kan lide hans billede.

Vælger de unge, at Christian skal opfordre til likes af hundeposlaget:

- Fordelen er, at Christian gør noget aktivt ved sin frustration.
- Ulempen er, at Christian bliver mere frustreret og ender med at skælde ud på nogen, der ikke har gjort noget forkert.

Christian optager en kort video til sin story og beder om kommentarer, men næsten ikke følger opfordringen. Brug det til at diskutere:

- Kan I forstå, at Christian er ærgerlig over, at opslaget får få reaktioner?
- Er der et minimum af likes, man skal have, før et opslag er godt?

Christian er træt af at vente på likes. Han optager en ny video og skælder folk ud for ikke at reagere. Flere stopper med at følge ham. Brug det til at diskutere:

- Kan I forstå, hvorfor Christian laver en video, hvor han skælder folk ud?
- Hvorfor tror I, at nogle nu stopper med at følge Christian?
- Hvad kunne Christian have gjort anderledes?

Vælger de unge, at Christian skal slette og gemme hundeposlaget:

- Fordelen er, at Christian ikke lader sig slå ud og prøver en ny metode.
- Ulempen er, at Christian måske overser andre grunde til, at opslaget får få reaktioner.

Efter nogle dage deler Christian billedet igen og bruger andre hashtags. Han får nu flere likes og er glad. Måske lagde han i første omgang billedet op på et travlt tidspunkt eller brugte ikke de rigtige tags. Brug det til at diskutere:

- Er få eller ingen likes altid udtryk for, at et opslag er dårligt?
- Hvordan tror I, at Christian havde reageret, hvis opslaget igen fik få reaktioner?

Vælger de unge, at Christian skal acceptere at ingen kan lide hans hundeposlag:

- Fordelen er, at Christian forsøger at lægge oplevelsen bag sig.
- Ulempen er, at det prikker til Christians usikkerhed.

Casen: Hvor er mine likes - fortsat

Christian deler ofte foto på Instagram. Et af hans hund får ikke mange reaktioner, og han er i tvivl, om han skal kommentere det, slette opslaget eller lade som ingenting.

3

Christian opdager, at hans ven også har delt et hundebillede. Det får mange likes og søde kommentarer. Christian er igen i tvivl om, hvorfor hans ikke gjorde. Han er bekymret for, at det er fordi, andre ikke kan lide ham. Brug det til at diskutere:

- Har Christian ret i, at de få likes skyldes, at folk ikke kan lide ham?
- Kan I forstå, at han tænker sådan?
- Kan der være andre grunde til, at vennens hundebillede får flere reaktioner end Christians? Hvilke?

Inspiration til mere viden om emnet:

[DR Nyheder: Likes og følgere som valuta](#)

[Red Barnet: Tips til at stoppe dig selv - om impulsstyring](#)

[Red Barnet: Venskaber og følelser online](#)

[Center for Digital Pædagogik: Kan usynlige likes forbedre unges trivsel?](#)

Relaterede cases:

Humor på YouTube (*temaet grænser*)

Ølbilledet (*temaet privatliv*)

Eva er ikke på Instagram (*temaet digitale vaner*)

Bedste anbefalinger (*temaet kildekritik*)

Casen: Hele billedet

Jens, Kimmie og Cecilie deler billeder på sociale medier. Billederne er alle redigerede eller manipulerede i større eller mindre grad.

1

De unge ser Jens' billede med tekst fra en aften på stranden. De diskuterer, hvad de ser. Bagefter ser de unge Jens' oprindelige billede og diskuterer, hvad de nu ser. Brug det til yderligere at diskutere:

- Er det ok, at Jens ikke fortæller hele sandheden og lægger et redigeret billede op?
- Hvad tror I, Jens vil fortælle med billedet og teksten om, at han var alene på stranden?

2

De unge ser Kimmies billede fra en tur i sommerhus med en gruppe venner. De diskuterer, hvad de ser. Bagefter ser de unge Kimmies' oprindelige billede og diskuterer, hvad de nu ser. Brug det til yderligere at diskutere:

- Hvordan tror I, at andre i gruppen har det med, at de er klippet ud af billedet?
- Hvad fortæller billedet i Kimmies opslag ift det oprindelige gruppebillede?
- Hvorfor tror I, at Kimmie vælger at beskære billedet, inden hun lægger det op?

3

De unge ser Cecilies billede af sig selv med makeup, opsat hår og klar til fest. De diskuterer, hvad de ser. Bagefter ser de unge Cecilies oprindelige billede og diskuterer, hvad de nu ser. Herefter ser de unge en video, der illustrerer, hvordan Cecilie har forandret sit foto. Brug det til yderligere at diskutere:

- Hvad ændrede Cecilie?
- Før I så videoen, lagde I så mærke til, at Cecilie havde lavet nogle ændringer, udover at gøre billedet sort/hvid? Hvilke?
- Har I selv prøvet at lave ansigtstræk om med apps eller programmer?

De unge får gode råd om brugen af billeder på sociale medier:

- Husk, at et billede altid kun viser en bid af virkeligheden.
- Overvej om der er lavet ændringer i billedet. Hvorfor er de der mon?
- Nogle gange kan billeder fortælle falske historier. Man kan ikke altid stole på det man ser, så brug din kritiske sans.

Inspiration til mere viden om emnet:

[Bloomberg: It's getting harder to spot a deep fake video](#)

[Sikker Digital: Et klik kan ændre alt](#)

[Digital Superkarma: Facebook-facaden](#)

[Center for Digital Dannelse: Hvilken Instagram-type er du?](#)

[Red Barnet: Hvad må man dele om andre.](#)

Relaterede cases:

Hvor er mine likes (*temaet identitet*)

Betalte anbefalinger (*temaet kildekritik*)

Sikker handel på nettet (*temaet kildekritik*)

Casen: Flot fyr på Snapchat

Solveig får en venneanmodning fra en fyr, hun ikke genkender. Han kalder sig Mark og skriver, at de træner i samme fitnesscenter. De begynder at flirte, og Mark beder om et frækt billede. Solveig sender det, og dagen efter har drengene i klassen set det.

De unge diskuterer:

- Hvorfor tror I, at Solveig sender billedet af sine bryster?
- Hvad synes I om, at hun sender et frækt billede til én, hun ikke kender særlig godt?

Næste dag i skolen fortæller en veninde, at nogle drenge fra klassen snakker om, at de har et billede af Solveigs bryster. Hun ved ikke, hvordan de har fået fat i det og er flov. De unge stemmer om, hvad Solveig skal gøre - det påvirker ikke handlingen:

- Solveig skal spørge drengene, hvor de har billedet fra.
- Solveig skal gå til politiet og få dem til at hjælpe.
- Solveig skal ikke gøre noget.

En dreng fortæller Solveig, at Mark slet ikke findes i virkeligheden. Profilen er falsk og lavet af tre drenge fra klassen. De gjorde det for sjov, men Solveig bliver ked af det. Brug det til at diskutere:

- Hvorfor tror I, at drengene laver en falsk profil?
- Hvorfor tror I, at de synes, det er sjovt?
- Er det i orden, at de gjorde det?-

Solveig går hjem fra skole uden at sige farvel. En veninde sender en besked om, at drengene fra klassen fortæller, at Solveig sender nøgenbilleder til alle. Nogle piger kalder hende en 'slut'. Brug det til at diskutere:

- Er Solveig en 'slut', fordi hun sendte et billede af sine bryster?
- Hvordan tror I, at det føles at blive kaldt en 'slut'?
- Hvordan ville I reagere, hvis I blev kaldt 'slut'?
- Tror I, at klassekammeraterne ville sige det samme, hvis Solveig var en dreng? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Oplever I, at der er forskel på, hvad piger og drenge må, når I flirter?

I spisepausen ringer veninden til Solveig. Hun fortæller, hvad der er sket, og de aftaler, at veninden skal snakke med de andre i klassen. Senere får Solveig en besked fra en af drengene, der siger undskyld og fortæller, at billedet er slettet.

Inspiration til mere viden om emnet:

Børns Vilkår: Digital krænkelser

P1 Debat: Er slut-shaming et problem i Danmark?

Sex & Samfund: Sexting

Center for Digital Dannelse: Sikker Sexting

Relaterede cases:

Sex for åben skærm (temaet privatliv)

Gjort til grin (temaet grænser)

Det første møde (temaet online-dating)

Sender du ikke et billede (temaet online-dating)

Ordbog

#4chan

4chan er et online forum, som består af boards (*opslagstavler eller diskussionstråde*) om forskellige emner. Boards er åbne for alle, og brugerne er ofte anonyme.

Der er meget lidt overvågning af indholdet på 4chan, så det er attraktivt for personer, der føler, at sociale medier som Instagram, Facebook eller Twitter censurerer brugernes udtalelser. Indholdet er typisk nørdet, sjovt og humoristisk, men 4chan er også kendt for meget grænseoverskridende og decideret ulovligt materiale f.eks. nøgenbilleder delt uden samtykke. Hjemmesiden har også været brugt til radikaliserings og rekruttering af unge til ekstremisme.

binge

At binge betyder at forbruge noget overdrevent meget i en kort periode. Det kan f.eks. være at binge-spise, indtil man er overmæt, binge-se mange afsnit i en serie i træk, eller binge-drikke indtil man er meget fuld.

CS:GO

Counter Strike: Global Offensive (CS:GO) er et taktisk onlinespil, hvor spillerne dyst mod hinanden i to hold: terrorister og anti-terrorister.

Terroristerne skal enten plante en bombe eller holde gidsler, mens det andet hold skal forhindre dem i at gøre det. Man kan også bruge en anden taktik, nemlig at udrydde modstanderne én efter én. Spillere kommunikerer via headsets eller gennem spillets indbyggede chat-funktion og kan på den måde koordinere angreb m.m.

deep fakes

Deep fakes er manipulerede videoer, som ligner og lyder som ægte optagelser ved hjælp af programmer med kunstig intelligens. Der findes mange deep fakes på nettet, f.eks. videoer med Donald Trump eller andre kendte mennesker.

digital detox

Digital detox betyder, at man i en afgrænset periode 'rensner' sig fra digitale aktiviteter og helt undgår dem. Se også JOMO: Joy of Missing Out.

FOMO

FOMO er en forkortelse for Fear of Missing Out. Begrebet dækker over angsten for at gå glip af noget og aktiveres f.eks. når man på sociale medier opdager begivenheder, der ser ud til at være mere interessante, end det man selv laver eller planlægger. FOMO driver nogle til at være mere på, end de måske har lyst til, og får dem til hyppigt at tjekke opdateringer fra venner og bekendte.

I værste tilfælde kan FOMO resultere i følelser af mindreværd, ensomhed eller stress. FOMO er modsætningen til JOMO: Joy of Missing Out.

furry

Furry er en bred betegnelse for en person, der fører en stærk forbindelse til et bestemt dyr f.eks. en ulv eller hest. Der findes ikke én skarp definition, men mange furries oplever, at de tænker eller har en impuls til at handle som et bestemt dyr. Nogle furries klæder sig også ud.

For de fleste er det at være furry en hobby. For nogle få spiller det en større rolle f.eks. i forbindelse med deres seksualitet.

ghosting

At ghoste betyder, at man pludselig er utilgængelig på sin telefon, sms eller sociale medier, fordi man ignorerer eller blokerer en person.

Ghosting foregår ofte i forbindelse med dating, hvor den ene part ikke længere er interesseret og indirekte fjerner sig fra forholdet uden varsel. Man kan også ghoste i andre sociale sammenhænge f.eks. ved ikke at dukke op til en aftale uden at melde afbud eller efterfølgende undskylde.

Typisk foregår ghosting over tid, så den eller dem man ghoster langsomt opdager, at man ikke er interesseret.

GIF

GIF er en forkortelse for Graphics Interchange Format. En GIF er en filtype, som består af en række stillbilleder, der automatisk afspilles som en kort animation eller video uden lyd. GIFs bliver ofte sendt som en del af en uformel korrespondance og bruges f.eks. som reaktion eller alternativ til en emoji.

Kildematerialet til GIF's kommer typisk fra populærkultur som film, realityserier eller tegnefilm. Karaktererne reagerer på en overdreven eller stereotyp måde, som er nem at finde mening i også uden for den oprindelige kontekst. Det kan f.eks. være en person, der får en lussing, der græder eller falder. GIFs består af og til også af tekst, der enten svarer til det, personen siger, eller rammer meningen med GIF'en. Det kan f.eks. være en tekst som 'Wauw!'

grooming

Grooming dækker over en manipulationsproces, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold til et barn eller en ung med henblik på at begå seksuelt overgreb, enten online eller fysisk. Ofte er der tale om længerevarende manipulation, som begynder med ros og anerkendelse men senere antager seksuel og truende karakter.

Krænkeren vil ofte være til stede på de samme digitale platforme som børnene og udgiver sig i nogle tilfælde for at være på barnets alder - bl.a. ved at tilpasse sig barnets sprog.

Børn og unge kan have svært ved at fortælle voksne om oplevelser med grooming, fordi de føler skyld og skam eller er bange for, at krænkeren skal dele intime billeder eller fortrolige beskeder.

hater

En hater er en person, der giver udtryk for et intenst had eller trods. Haters kan bruge meget energi og tid på at rase imod den eller det, de har lagt for had. Den hadske attitude er ofte rettet mod noget simpelt, som andre ikke ville hidse sig op over. Derfor opfatter andre typisk haterens udsagn som urimelige og overdrevne.

Man kan hurtigt blive kaldt en hater, hvis man udtrykker en holdning, der ikke svarer til de fleste andres. Det kan f.eks. være, at man i et kommentarspor kritiserer noget, andre taler godt om. I så fald svarer det at blive udnævnt som hater til, at de andre mener, at man bare er jaloux.

influencer

En influencer er en person med mange følgere på et eller flere sociale medier. Det kan f.eks. være en blogger, en YouTuber, en Instagrammer, en Snapchatter eller en, der har en streamingkanal på Twitch.

Influencers er attraktive for virksomheder, organisationer og brands, fordi de har en direkte kommunikationskanal til deres følgere på sociale medier. Influencers bliver derfor ofte betalt for at reklamere for indhold eller får en gratis rejse, oplevelse eller produkt, de kan vise og omtale for deres følgere. Det kaldes for influencers marketing.

En influencer må gerne anbefale noget af egen fri vilje. Men hvis de på nogen måder er betalt eller får en ydelse for deres omtale eller reklame, skal det fremgå tydeligt.

JOMO

JOMO er en forkortelse for Joy of Missing Out. Begrebet dækker over glæden ved at tage en pause fra sociale medier, mails, computerspil m.m. og i stedet fordybe sig i analoge aktiviteter og måske også være alene uden social kontakt. JOMO er relateret til udtrykket 'digital detox'.

JOMO er en tendens, der er vokset frem i takt med, at det daglige digitale forbrug er steget. Udtrykket er modsætningen til FOMO: Fear of Missing Out.

phubbing

Phubbing er en sammentrækning af de engelske ord phone og snubbing, der oversat til dansk betyder telefon og at afvise eller ignorere. At phubbe betyder derfor, at man retter sin opmærksomhed mod mobilen frem for mod de mennesker, man fysisk er sammen med f.eks. under et møde, en samtale eller middag. Det er en måde at udtrykke, at man ignorerer andres selskab.

sexting

Sexting er en sammentrækning af de engelske ord sex og texting. Udtrykket beskriver handlingen, at nogen sender en besked med et billede eller en video med et seksuelt indhold. Det kan f.eks. være af bryster, røv, kønsdele eller onani.

Der kan være mange grunde til at sende en såkaldt 'sext'. Nogle 'sexter' som en del af en flirt, mens andre f.eks. sender beskederne som en joke eller som svar på et billede, de selv har modtaget.

story

En story er en særlig type opslag, der bl.a. findes på Snapchat, Instagram og Facebook. Det består af billeder og/eller korte videoklip, som ikke bliver gemt i modtagerens feed, men forsvinder efter 24 timer. Andre kan kommentere på stories, men kommentarerne bliver ikke vist offentligt. De sendes som privatbesked til personen, der står bag historien.

På Snapchat kan man gøre stories offentlige, så alle kan se dem - og altså ikke kun afsenderens venner.

Snapkortet/Snap Map

Snapkortet - Snap Map - er en kortfunktion i Snapchats. Ved hjælp af den indbyggede GPS i modtagerens mobil, iPad eller lignende giver Snapkortet overblik over, hvor ens Snapchat-venner befinder sig lige nu. Man vælger selv, hvilke venner der skal kunne se en på kortet, og man kan slå funktionen helt fra i privatindstillingerne.

Snapshots og stories sendt til 'Vores Historier' er synlige på Snapkortet.

troll

En 'troll' er en bruger, der kommunikerer for at provokere og skabe en hidsig diskussion. Trolls mener ikke nødvendigvis det, de skriver. Deres primære formål er at få folk til at hidse sig op og 'bide på krogen'.

Trolls poster typisk fra en falsk profil for at være anonyme.

Twitch

Twitch er en social platform, der kredser om live-streaming. Her kan man oprette sin egen kanal og enten gratis følge andres indhold eller abonnere på det via betaling.

Når man abonnerer kan man se eller gense videoer umiddelbart efter, at de er sendt live, og man får nogle gange også adgang til særlige emoji-pakker, som kan bruges i chatrummet på Twitch til at kommentere og reagere på indholdet i videoer.

Store dele af Twitch er dedikeret til computerspil, hvor mange brugere følger med i, at en Twitch-gamer streamer sig selv spille. Ofte er en Twitch-kanal forbundet med en YouTube-kanal, hvor viderne bliver lagt op nogle dage efter livestreamingen - ofte i en forkortet eller redigeret form.

Vores Historier/Our Story

Vores Historier - Our Story - er en funktion på det sociale medie Snapchat. Det er en samling af billeder og videoer, som er indsendt af forskellige brugere på Snapchat. Man kan sammenligne det med en offentlig udgave af en story.

Vores Historier er synlige for alle. Indholdet ligger offentligt tilgængeligt på nettet og kan findes både i Snapchats kortfunktion, Snapkortet, på hjemmesiden map.snapchat.com og i Snapchats Discover-feature.

OS Online

Sammenslutningen af Unge med Handicap er en interesseorganisation, der arbejder for, at alle unge med funktionsnedsættelser kan leve det ungdomsliv, de ønsker.

Os Online er udviklet af SUMH i samarbejde med Ungdommens Røde Kors, Center for Digital Dannelse, Serious Game Interactive, Red Barnet og Social Digital

Os Onlines cases er udviklet og testet i samarbejde med STU'erne GLAD, Levuk, Sputnik Hillerød, Sputnik København og Center for Autisme

Os Online er støttet af Novo Nordisk Fonden